

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

27 oktober 2006

BELEIDSBRIEF

Energie

Beleidsprioriteiten 2006-2007

ingediend door de heer Kris Peeters,
Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur

INHOUD

	Blz.
1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN VAN HET ENERGIE- BELEID	5
2. DE BEREIKTE EFFECTEN VAN HET ENERGIEBELEID	6
Verbeteren van de energie-efficiëntie	6
Bevorderen van de milieuvriendelijke energieproductie	9
Versterken van het sociaal energiebeleid	12
Marktwerking	13
3. STAND VAN ZAKEN MET BETREKKING TOT DE UITVOERING VAN DE BEGROTING 2006	20
3.1. ENERGIEBEGROTING 2006 IN CIJFERS	20
3.2. AFSTEMMING VAN HET ENERGIEBELEID OP HET KLIMAATBELEID	21
3.3. REG-BELEID	22
REG in gebouwen	22
Energieprestatieregelgeving	22
Energieaudits in woningen	23
Publieke gebouwen	24
Energieprestatiecertificaat	24
Lokale besturen en de cluster Energie	24
Onderwijs-, gezondheids- en verzorgingsinstellingen	24
Actieplan 2006-2010: Energiezorg in Vlaamse overheidsgebouwen	25
REG in de industrie	25
Besluit energieplanning	25
Benchmarkingconvenant voor de grote energie-intensieve vestigingen	26
Auditconvenant voor de middelgrote energie-intensieve vestigingen	26
Energieconsulenten voor de kleine bedrijven	27
Financiële ondersteuning	27
Premies netbeheerders	27
Energiebonactie van netbeheerders 2006	28
Belastingvermindering voor particulieren	29
Aardgasfonds	29
Communicatie	30
3.4. BEVORDERING VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE	30
Groene stroom	30
Warmtekrachtkoppeling	31
Toewijzingsplan emissierechten	32
3.5. SOCIAAL ENERGIEBELEID	32

3.6. MARKTWERKING.....	34
3.7. BETER BESTUURLIJK BELEID	38
4. VERDERE BELEIDSINVULLING IN HET BEGROTINGS- JAAR 2007	39
4.1. ENERGIEBEGROTING 2007 IN CIJFERS	39
4.2. REG-BELEID	40
A. Richtlijn energie-efficiëntie: een eerste actieplan	40
B. Energieprestatieregelgeving en -certificatensystemen.....	40
C. Energierenovatieprogramma	41
D. REG-sensibilisering	41
4.3. BEVORDERING VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE	42
A. Communicatie op het gebied van warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energie	42
B. Actieplan groene stroom	42
C. Kwaliteitscentrum kleinschalige hernieuwbare energietechnologie.....	43
D. Impulsprogramma zonneboilers lokale besturen: groene warmte.....	43
4.4. SOCIAAL ENERGIEBELEID	44
A. Sociale energiescan.....	44
B. Openbardienstverplichtingen.....	44
4.5. MARKTWERKING	44
5. BIJLAGE: OVERZICHT VAN DE WIJZE WAAROP GEVOLG WORDT GEGEVEN AAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT	47
LIJST VAN FIGUREN	
Figuur 1: Evolutie van de energie-intensiteit van de Vlaamse economie (bruto binnenlands energieverbruik/BBP in constante prijzen van 1995)	6
Figuur 2: Totale WKK-elektriciteitsproductie in GWh.....	9
Figuur 3: Evolutie van de groenestroomproductie	10
Figuur 4: Vergelijking van de elektriciteitsprijzen voor een gezin met een doorsnee verbruik.....	18
Figuur 5: Vergelijking van de aardgasprijzen voor een gezin met een doorsnee verbruik	19
LIJST VAN TABELLEN	
Tabel 1: Overzicht van het aantal erkende productie-installaties en geïnstalleerd vermogen dat in aanmerking komt voor Vlaamse warmtekrachtcertificaten, per technologie.....	10
Tabel 2: Aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per jaar en per technologie.....	11
Tabel 3: Marktaandelen actieve leveranciers uitgedrukt in totaal aantal eindafnemers elektriciteit (toegangspunten).....	14
Tabel 4: Marktaandelen actieve leveranciers uitgedrukt in totaal aantal eindafnemers aardgas (toegangspunten).....	14
Tabel 5: Marktaandelen uitgedrukt in geleverde elektriciteit aan vrije afnemers op het distributienet	15
Tabel 6: Marktaandelen uitgedrukt in geleverd aardgas aan vrije afnemers op het distributienet.....	15
Tabel 7: Leverancierswissels elektriciteit.....	16
Tabel 8: Leverancierswissels aardgas	17

1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN VAN HET VLAAMS ENERGIEBELEID

Zoals aangegeven in de Beleidsnota Energie 2004-2009 heeft het Vlaamse energiebeleid twee strategische doelstellingen die zich vertalen in een reeks operationele doelstellingen.

Eenzijds moeten de Vlaamse energiemarkten volledig vrijgemaakt worden zodat voldoende keuze en mededinging op de markt aanwezig zijn binnen een ecologisch en sociaal aanvaardbaar kader. Het vergt:

- meer productiecapaciteit,
- meer concurrentie,
- een onafhankelijk en slagvaardig distributienetbeheer tegen een aanvaardbare kost,
- benchmarking van de kosten,
- beperking van de kosten,
- sociale beschermingsmaatregelen,
- toetsing van de impact van beleidsinitiatieven op de marktwerking en
- bijsturing van de marktregulering.

Anderzijds moet de Vlaamse Kyotodoelstelling gehaald worden op een sociaal en economisch verantwoorde manier en dus op basis van een breed maatschappelijk draagvlak. Het vergt:

- afstemming van het energiebeleid op het klimaatbeleid,
- beheersing van de energievraag,
- uitbouw van een milieuvriendelijke energieaanbod en
- bewustmaking van de maatschappelijke actoren.

2. DE BEREIKTE EFFECTEN VAN HET ENERGIEBELEID

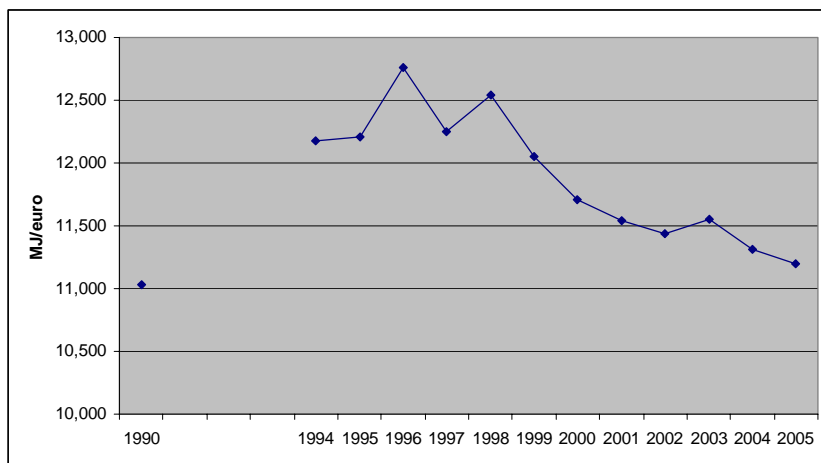
⇒ Verbeteren van de energie-efficiëntie

Evolutie van het energieverbruik

Het bruto binnenlands energieverbruik¹ in Vlaanderen lag in 2005 op een niveau van 1.620 PJ per jaar. Tussen 1990 en 1998 is het bruto binnenlands energieverbruik met 32,1% gestegen (gemiddeld +4,0% per jaar). Nadien is dit energieverbruik gestabiliseerd (+2,8% tussen 1998 en 2005 of gemiddeld +0,4% per jaar). Ook in 2005 werd die trend bevestigd met een stijging van het totaal energieverbruik met 0,5% ten opzichte van 2004.

Een aftoetsing aan de hogerop geformuleerde Vlaamse REG-beleidsdoelstellingen (Rationel EnergieGebruik) dient echter vooral te gebeuren aan de hand van het eindverbruik bij de residentiële gebruikers en de energie-efficiëntie van de industrie en de dienstensector.

De energie-intensiteit van de Vlaamse economie (bruto binnenlands energieverbruik per eenheid BBP in constante prijzen van 1995) daalt sinds 1998. In 2005 daalde de energie-intensiteit opnieuw met 1%. Deze daling van de energie-intensiteit (of toename van de energie-efficiëntie) wordt ook bevestigd, specifiek voor wat betreft de industriële eindgebruikers van energie, door de resultaten van het benchmarkingconvenant (zie pagina 25).

Figuur 1: Evolutie van de energie-intensiteit van de Vlaamse economie (bruto binnenlands energieverbruik/BBP in constante prijzen van 1995)

Het totaal eindverbruik² in Vlaanderen is met 0,5% (6 PJ) gedaald in 2005 ten opzichte van 2004. Dit is het beste globale resultaat sinds 1997.

¹ Bruto binnenlands energieverbruik: Dit is de totale hoeveelheid energie die een geografische entiteit nodig heeft om aan de binnenlandse energiebehoefte te voldoen. Het is gelijk aan de som van de energie die de regio zelf produceert en de netto invoer van energie, maar exclusief de geleverde energie aan de internationale scheep- en luchtvaart.

² Eindverbruik: Dit is de hoeveelheid geïmporteerde en getransformeerde energie die de eindverbruikers consumeren, met name de industrie, het binnenlands verkeer, de huishoudelijke en tertiaire sectoren en de land- en tuinbouw en visserij.

De daling van het eindverbruik is in eerste instantie merkbaar bij de huishoudens en in de tertiaire sector (-1,3% of -3,5 PJ). Voor wat betreft het elektriciteitsverbruik van de huishoudens en tertiaire sector is in 2005 een stabilisatie opgetreden ten opzichte van 2004. De daling van het eindverbruik is dus te danken aan een daling van het brandstofverbruik. Voor de tertiaire sector is ook hier in 2005 een stabilisatie opgetreden ten opzichte van 2004. Het zijn de huishoudens die een verlaagd brandstofverbruik hebben laten optekenen. Het gemiddelde huishouden verbruikte in 2005 2,4% minder brandstof dan in 2004.

De daling van het eindverbruik is in tweede instantie het resultaat van de evolutie bij de industrie waar het energieverbruik in 2005 daalde met 0,8% (-3 PJ) ten opzichte van 2004.

Sinds 1999 is de sterk stijgende trend van het eindverbruik in de transportsector afgezwakt. Het energieverbruik stijgt minder snel dan het aantal voertuigkilometers. Het energieverbruik per voertuigkilometer nam tussen 1999 en 2005 met 1,6% af (van 3,84 GJ/km tot 3,78 GJ/km). In 2005 nam het energieverbruik door het wegvervoer ten opzichte van 2004 toe met 0,2%. Het energieverbruik per voertuigkilometer bleef constant.

In de land-, tuinbouw- en visserijsector nam het eindverbruik in 2005 toe met 3,9% ten opzichte van 2004.

Het niet-energetisch eindverbruik bleef in 2005 op het niveau van 2004.

Wijziging van de elektriciteitsbalans in 2005 ten opzichte van 2004:

Het elektriciteitsverbruik (inclusief zelfproductie) is in 2005 met 0,5% toegenomen ten opzichte van 2004 (+1 PJ). Dit is opmerkelijk lager dan de gemiddelde jaarlijkse groei van 1,5% over de periode 2000-2004.

De toename van de netto elektriciteitsproductie (exclusief zelfproductie) met 3,6% (+6,1 PJ) in 2005 is relatief hoog. Het netto geïnstalleerd vermogen voor elektriciteitsproductie nam in 2005 immers met 3,3% toe (diverse windkrachtprojecten voor 77,5 MW en diverse WKK-projecten (WarmteKrachtKoppeling) voor 378 MW, waaronder STEG Zandvliet Power). Aangezien de toename van de elektriciteitsvraag beperkt bleef, daalde de netto import met 17,3% (-4,7PJ).

Wijziging van de brandstofverbruiken in 2005 ten opzichte van 2004:

We merken een verschuiving naar aardgas (+4,0% of +15,9 PJ) en biomassa (+16,7% of +3,3 PJ) vooral ten nadele van de vaste brandstoffen en de petroleumproducten. Deze trend wordt ook bevestigd door de evolutie op het gebied van de milieuvriendelijke energieproductie via warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energie (zie verder).

Tendensen betreffende REG-investeringen

Volgens recente marktgegevens is er een significante groei wat betreft de verkoop van dakisolatieproducten. Er wordt een meerverkoop geconstateerd van 10 tot 20% voor de particuliere markt. Een groot deel van die meerverkopen worden gerealiseerd via de doe-het-zelfzaken. Tevens blijft het aandeel superisolerende beglazing in de verkoop van dubbele beglazing verder stijgen (ongeveer 62% eind 2005 ten opzichte van 39% in 2002).

In 2005 werden in België zo'n 42.000 condensatieketels verkocht (aandeel van 28% of +15% op drie jaar tijd). Ook in het eerste kwartaal van 2006 is de verkoop van dergelijke energiebesparende apparaten spectaculair gestegen. In België werden 19.151 energiezuinige condensatieketels verkocht, 65% meer dan vorig jaar en 141% meer dan in 2003.

Uit een marktonderzoek uitgevoerd eind 2005 in opdracht van het Vlaams Energieagentschap blijkt dat er op het vlak van de aanwending van muurisolatie de laatste tien jaar veel verbetering merkbaar is. 93,5% van de woningen jonger dan 10 jaar is volledig voorzien van muurisolatie. Globaal gezien bedraagt dit percentage slechts 38%. Van de woningen jonger dan 5 jaar die uitgerust zijn met dubbelglas, heeft 43% superisolerend glas.

Uit een voorlopige analyse van de REG-rapporten blijkt dat de elektriciteitsdistributienetbeheerders in 2005 18,7 miljoen euro hebben besteed aan REG-acties (11,2 miljoen euro premies + 4,1 miljoen euro voor de spaarlampen en spaardouchekoppen + 3,4 miljoen euro informatieverstrekking, sensibilisering en werkingskosten). De totale primaire energiebesparing als gevolg van deze acties bedroeg 982,35 GWh, dit is 68% meer dan de opgelegde doelstelling. De gemiddelde kostprijs per bespaarde kWh bedroeg 1,9 eurocent.

Ongeveer 33.700 Vlaamse huishoudens hebben in 2005 een premie aangevraagd bij de netbeheerders, goed voor een totaal bedrag van 5,1 miljoen euro aan premies. Vooral de condensatieketel, superisolerende beglazing en dakisolatie zijn populaire maatregelen. In 2005 werden nog 647.000 spaarlampen en spaardouchekoppen bedeed (bovenop de 1,16 miljoen stuks die in 2004 reeds werden verdeeld) voor een totale besteding van de netbeheerders van 4,1 miljoen euro. Daarbovenop komt ook nog de belastingvermindering voor energiebesparende investeringen die naar verwachting in 2006 zal oplopen tot een totale enveloppe van 64,5 miljoen euro voor Vlaanderen

4.270 bedrijven, scholen, ziekenhuizen, verenigingen en lokale besturen hebben in 2005 gebruik gemaakt van de premies van de netbeheerders. Hiermee stemt een totaal premiebedrag overeen van 6,1 miljoen euro. Er werd vooral geïnvesteerd in frequentieomvormers, energieaudits, relightings en condensatietechnieken.

Evolutie van het REG-bewustzijn

De informatiecampagne betreffende de energieprestatierelgeving en de Maand van de Energiebesparing (oktober 2005) werden zeer actief opgevolgd door de lokale besturen. In de loop van 2005 was de informatiecampagne omtrent de energieprestatierelgeving trouwens van alle Vlaamse campagnes de campagne die het meest werd aangekondigd in de informatiebladen van de lokale besturen. In totaal werd deze campagne 241 keer opgenomen in lokale informatiebladen (op 265 onderzochte informatiebladen).

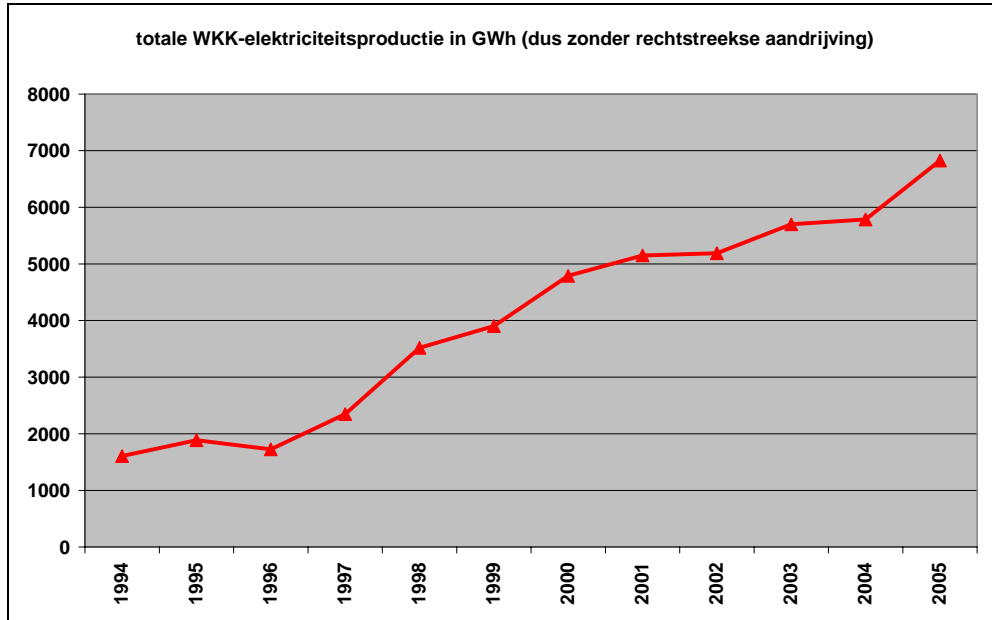
Er is steeds meer vraag naar objectieve informatie over energiebesparende maatregelen. Energiebesparing start met grondige kennis over de mogelijkheden om energie te besparen. De Vlaamse overheid verspreidde in 2005 zo'n 404.000 informatiefolders i.v.m. rationeel energiegebruik en duurzame energie. (290.000 in 2004, 205.000 in 2003). 80% van de brochures wordt verspreid op individuele vraag van de burgers, 20% wordt verspreid via grootschalige beurzen.

De website www.energiesparen.be vormt een belangrijke spil in de communicatie inzake REG. Het aantal bezoekers stijgt op jaarbasis van 100.000 in 2003 over 200.000 in 2004 tot 280.000 in 2005. En volgens de enquête van het Vlaams Energieagentschap heeft 1 op 4 Vlamingen al gehoord van deze website. Het grootste deel van de bezoekers gaat op zoek naar de talrijke energiepremies die er in Vlaanderen worden gegeven. Op de website staat een handig zoekinstrument waarbij je via het ingeven van de postcode, onmiddellijk alle premies te zien krijgt die in die gemeente van toepassing zijn.

⇒ Bevorderen van de milieuvriendelijke energieproductie

Warmtekrachtkoppeling

Figuur 2: Totale WKK-elektriciteitsproductie in GWh

Het WKK-certificatensysteem is vanaf 2005 in werking getreden. Het heeft in 2005 al een duidelijke impuls aan de WKK-elektriciteitsproductie gegeven. De prognoses tot 2010 geven aan dat de beleidsdoelstelling haalbaar is.

Het aantal installaties erkend als kwalitatieve warmtekrachtinstallaties neemt dus sterk toe. Medio 2006 komen in totaal 38 installaties in aanmerking voor warmtekrachtcertificaten, waarvan 35 voor certificaten die aanvaardbaar zijn voor de quotumverplichting (zie Tabel 1). Vooral kleinschalige of middelgrote projecten met interne verbrandingsmotoren blijken te kunnen profiteren van de steunmaatregel. Deze installaties staan vaak opgesteld in tuinbouwbedrijven.

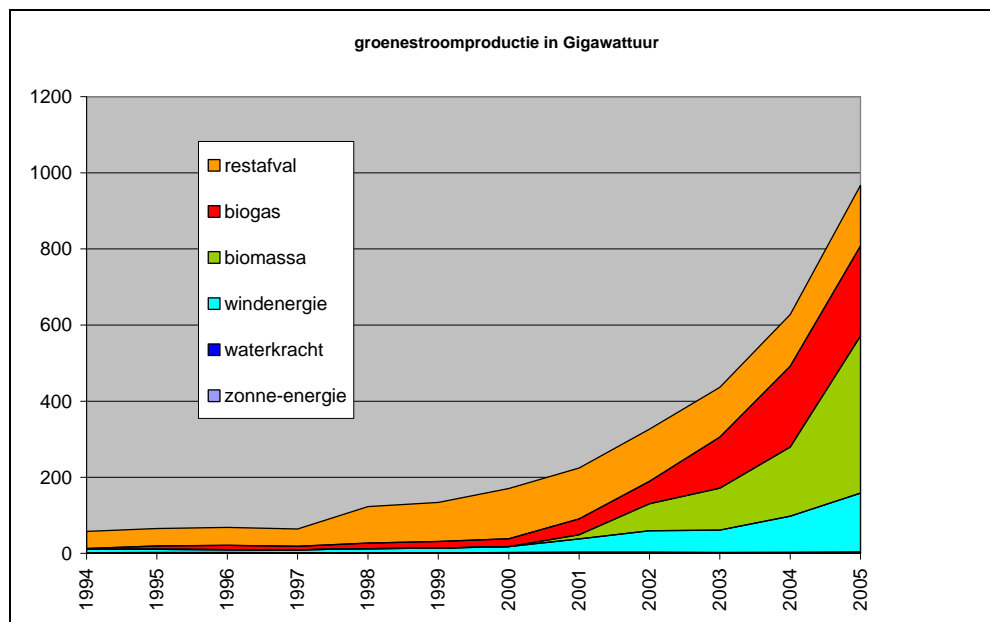
Technologie	Aantal installaties dat in aanmerking komt voor warmtekrachtcertificaten op 31/12/2005	Geïnstalleerd elektrisch/mechanisch vermogen in Vlaanderen dat in aanmerking komt voor warmtekrachtcertificaten op 31/12/2005 [kW]
stoom- en gasturbine met warmteterugwinning	2	419.030
gasturbine	3	184.000
tegendrukstoomturbine	3	35.130
interne verbrandingsmotor	30	40.584
TOTAAL	38	678.744

Tabel 1: Aantal erkende productie-installaties en geïnstalleerd vermogen dat in aanmerking komt voor Vlaamse warmtekrachtcertificaten, per technologie

Het aantal uitgereikte en aanvaardbare warmtekrachtcertificaten blijft voorlopig onder de gestelde doelstellingen. In 2005 werden 226.024 aanvaardbare warmtekrachtcertificaten uitgereikt, wat ongeveer 0,47% van het elektriciteitsverbruik vertegenwoordigt.

De sterke toename van het aantal nieuwe projecten en de erkenning van een aantal grote installaties zal naar verwachting in de komende maanden leiden tot een gevoelige stijging van het aantal uitgereikte warmtekrachtcertificaten.

Groene stroom

Figuur 3: Evolutie van de groenestroomproductie

Sinds de invoering van het groenestroomcertificatensysteem vanaf 1 januari 2002, kent de groenestroomproductie in Vlaanderen een sterke groei. De totale groenestroomproductiecapaciteit kan momenteel geraamd worden op ongeveer 1.500 GWh op jaarbasis. De prognoses tot 2010 geven aan dat

verwacht mag worden dat met de huidige beleidsmaatregelen de doelstelling opgenomen in het Vlaamse Regeerakkoord en de Europese richtlijn (6% van het totale elektriciteitsverbruik), kan worden gerealiseerd.

Het aantal uitgereikte groenestroomcertificaten neemt toe in evenredigheid met de doelstellingen die decretaal zijn vastgelegd. Vooral de elektriciteitsproductie op basis van biomassa, al dan niet in co-verbrandingseenheden, kende de voorbije jaren een stevige groei.

De aanpassing van de steunmaatregel voor zonne-energie is zeer succesvol gebleken. Zoals verwacht zijn al een aantal grote projecten operationeel, maar ook particulieren blijken steeds meer in zonne-energie te investeren.

Aantal door de VREG uitgereikte groenestroomcertificaten, per technologie										
	Zonne-energie	Wind-energie	Waterkracht	RWZS (*)	Stortgas	GFT-gas	Overig biogas (**)	Biomassa restafval	Overige biomassa (***)	Totaal
Totaal 2002	5	44.218	1.678	1.501	37.506	9.879	541	0	54.714	150.042
Totaal 2003	82	58.946	1.863	1.833	62.191	9.028	60.896	0	96.729	291.568
Totaal 2004	393	95.044	1.926	1.965	74.897	12.916	122.317	52.464	181.969	543.891
Totaal 2005	711	154.443	2.283	2.620	77.347	13.177	142.945	159.523	413.397	966.446
jan/06	40	16.878	159	293	7.400	1.265	8.321	16.970	70.690	122.016
feb/06	39	20.064	144	313	5.992	847	11.496	14.735	59.735	113.365
mrt/06	72	22.726	160	436	6.442	1.133	5.586	14.242	43.414	94.211
apr/06	76	16.420	157	399	6.070	925	3.132	12.285	33.314	72.778
mei/06	114	20.960	136	358	6.090	1.030	2.294	13.682	31.262	75.926
jun/06	134	7.627	148	290	4.718	755	2.770	12.488	34.433	63.363
Totaal 2006	475	104.675	904	2.089	36.712	5.955	33.599	84.402	272.848	541.659
TOTAAL	1.666	457.326	8.654	10.008	288.653	50.955	360.298	296.389	1.019.657	2.493.606

Tabel 2: Aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per jaar en per technologie

(Gegevens voor 2006 zijn voorlopige cijfers.)

(*) 'RWZS' = rioolwaterzuiveringsslib

(**) 'Overig Biogas' houdt in: waterzuivering-, vergisting- en houtgas

(***) 'Overige Biomassa' houdt in: houtstof, olijfpulp, palmolie, koffiedik en slib

Groene warmte

Uit recente cijfers van Belsolar, de Belgische vakvereniging van de leveranciers van zonne-energiesystemen, blijkt dat de markt van zonneboilers sterk stijgt. In 2005 werden in Vlaanderen 7.500 m² zonneboilers (voor sanitair warm water) geïnstalleerd, wat een toename van maar liefst 75 procent betekent ten opzichte van 2004.

In 2005 werd door de netbeheerders een recordaantal premies toegekend voor warmtepompen en warmtepompboilers, namelijk 599 of 68% meer dan in 2004.

⇒ Versterken van het sociaal energiebeleid

De besluiten van de Vlaamse regering met betrekking tot de sociale openbaredienstverplichtingen in de vrijgemaakte elektriciteits- respectievelijk aardgasmarkt geven de VREG de taak jaarlijks een aantal gegevens met betrekking tot huishoudelijke afnemers op te vragen bij de leveranciers en de netbeheerders. De cijfers met betrekking tot het aantal verstuurd rappels en ingebrekestellingen zoals gerapporteerd door de leveranciers, vertonen globaal gezien een beperkte stijging ten opzichte van 2004. Bovendien zijn een aantal probleemklanten, die in 2004 nog in de statistieken opgenomen waren, intussen gedropt door hun leverancier. De cijfers verschillen sterk van leverancier tot leverancier, afhankelijk van hun interne politiek en van hun maturiteit in de markt. Zo bemerken we tegengestelde tendensen bij de nieuwe leveranciers versus de standaardleveranciers.

Na een eerste fase waarin ze vooral actief aan klantenwerving deden, merken we dat de nieuwe leveranciers ook meer te maken krijgen met wanbetalers en bijgevolg meer aandacht kregen voor het debiteurenbeleid. De nieuwkomers verstuurden in 2005 duidelijk meer herinneringsbrieven en ingebrekestellingen en sloten meer afbetalingsplannen af. Bij de standaardleveranciers zien we een omgekeerde evolutie, mogelijk omdat zij het klantenbestand dat hen toegewezen werd, sneller konden evalueren en ze dus sneller overgingen tot het droppen van wanbetalers.

Het rapport met de resultaten voor 2005 is, zoals de rapporten met de resultaten voor 2003 en 2004, raadpleeg- en aflaadbaar op de VREG-website, met als referentie RAPP-2006-7. Gelijktijdig met de publicatie van dit rapport, is ook een geactualiseerde versie van RAPP-2005-4 verschenen, omdat zowel de gemengde netbeheerders als WVEM en IVEG correcties moesten doorvoeren op de ingediende cijfers voor het kalenderjaar 2004. Deze geactualiseerde versie draagt de referentie RAPP-2006-6.

Gemiddeld kreeg 1 op 3 gezinnen een herinneringsbrief voor de betaling van de elektriciteits- en/of aardgasfactuur in de bus. Dit is een lichte stijging t.o.v. 2004. Dit hoge cijfer vormt echter geenszins een indicatie van energiearmoede, aangezien het om een standaardbrief gaat die automatisch verstuurd wordt als de factuur binnen de twee weken na ontvangst niet betaald werd.

Wie echter niet tijdig reageert op de herinneringsbrief krijgt een ingebrekestelling. In 2005 gold dit voor zowat 14% van alle huishoudelijke afnemers tegenover 13% in 2004.

Het aantal toegestane afbetalingsplannen door de leveranciers is afgenomen (van 62.531 naar 52.280), terwijl het aantal niet nageleefde afbetalingsplannen gestegen is (van 10.748 naar 12.595). Algemeen werd 24% van de afgesloten betalingsplannen niet nageleefd. Bij drie leveranciers is dit zelfs meer dan de helft van de gesloten afbetalingsplannen, wat kan wijzen op weinig realistische betalingsafspraken. Vergelijking van de cijfers van 2004 en 2005 toont aan dat de nieuwe leveranciers in eerste instantie aan klantenwerving deden. In 2005 raakte echter ook hun facturering en hun debiteurenbeleid op kruissnelheid. Bij de twee standaardleveranciers is een omgekeerde beweging merkbaar. Zij hebben enerzijds marktaandeel verloren aan de concurrentie en anderzijds een deel van hun klantenbestand bewust afgestoten door het contract met wanbetalers op te zeggen.

Het maximale gemiddelde maandelijkse betalingsbedrag daalt bij de 2 grootste standaardleveranciers maar stijgt bij de meeste andere leveranciers. Bij drie nieuwe leveranciers loopt het aantal niet nageleefde betalingsplannen op tot meer dan 50% zodat de vraag gesteld kan worden of zij realistische plannen vooropstellen. Het is de leverancier die eenzijdig mag beslissen over het bedrag van de maandelijkse afbetaling. Er werden veel minder dossiers voor schuldbemiddeling doorgestuurd naar de OCMW's, maar iets meer naar een erkend centrum voor schuldbemiddeling.

Op 31 december 2005 was van iets minder dan 35.000 Vlaamse gezinnen het leveringscontract voor elektriciteit opgezegd en van bijna 24.000 gezinnen het leveringscontract voor aardgas. Dit betekent niet dat deze gezinnen zonder stroom of aardgas vallen. Zij worden verder van elektriciteit en aardgas beleverd door hun netbeheerder, voor elektriciteit veelal door middel van een budgetmeter.

Wel is er nog een achterstand bij het plaatsen van budgetmeters bij mensen van wie het leveringscontract voor elektriciteit werd opgezegd. In afwachting dat bij deze gezinnen een budgetmeter wordt geplaatst, worden zij verder beleverd op vol vermogen. Voor aardgas is de netbeheerder bij gebrek aan een aardgasbudgetmeter verplicht om via de gewone meter en dus zonder enige beperking, te blijven leveren.

Het aantal ingeschakelde (actieve) budgetmeters evolueerde van 7.237 begin 2005 naar 15.901 per 31 december 2005. Van de 12.097 extra budgetmeters werd 26% door de zuivere netbeheerders geplaatst. Slechts de helft van de (gedropte) gezinnen die beleverd worden door de netbeheerders, neemt elektriciteit af via een budgetmeter. De netbeheerders blijven tegen een achterstand aankijken voor wat betreft het plaatsen van budgetmeters. In afwachting worden deze afnemers beleverd en gefactureerd op vol vermogen.

Het aantal gezinnen dat in 2005 werd beleverd via een stroombegrenzer is lichtjes gedaald van 3.466 op 1 januari 2005 naar 3.292 op het einde van het jaar. In de zuivere sector werden ook in 2005 nog heel wat stroombegrenzers geplaatst. De gemengde sector heeft meer stroombegrenzers uitgeschakeld dan geplaatst zodat het aantal actieve stroombegrenzers lichtjes daalde.

Per einde 2005 hadden 342 Vlaamse gezinnen geen toegang meer tot de elektriciteitsvoorziening omwille van wanbetaling. Voor aardgas gaat het om 435 gezinnen. De vergelijkbaarheid met 2004 valt weg omdat de cijfers van de gemengde netbeheerders met betrekking tot het aantal afgesloten afnemers per einde 2004 niet volledig betrouwbaar bleken.

Vaak worden veel hogere cijfers genoemd met betrekking tot het aantal afgesloten gezinnen omdat men het onderscheid niet maakt tussen enerzijds gedropte afnemers of afgesloten leegstaande woningen en anderzijds effectief afgesloten afnemers. Afnemers waarvan het leveringscontract werd opgezegd door de leverancier omwille van wanbetaling, vallen niet zonder energie. Zij worden verder van energie voorzien door hun netbeheerder. Pas wanneer blijkt dat er sprake is van fraude of onwil om te betalen (kunnen maar niet willen betalen) of wanneer de afnemer weigert om een budgetmeter voor elektriciteit te laten plaatsen, mag de netbeheerder het dossier voorleggen op de vergaderingen van de LAC (lokale adviescommissie). De LAC beslist om al dan niet af te sluiten. Ook wanneer de veiligheid in het gedrang komt, mag (dadelijk) afgesloten worden. Slechts een fractie van alle gedropte gezinnen wordt uiteindelijk afgesloten.

In het kader van de evaluatie van de besluiten op de sociale openbaardienstverplichtingen, ijvert de VREG ervoor om de administratieve overlast te beperken bij zowel de overheid als de marktpartijen, door enkel die informatie op te vragen die nodig is om het beleid te kunnen evalueren. Anderzijds is het duidelijk dat beleidsmakers en onderzoekers nood hebben aan betrouwbare cijfergegevens in verband met energiearmoede om de problemen te kunnen aanpakken, het beleid te kunnen bijsturen en evalueren. Het komt er dus op aan een evenwicht te vinden tussen beide.

⇒ **Marktwerking**

Uiteenlopende gegevens tonen aan hoe de markten voor elektriciteit en aardgas zich de voorbije maanden en jaren in het Vlaams gewest hebben ontwikkeld.

Aantal actieve leveranciers

Op 1 juli 2006 waren 17 elektriciteitsleveranciers actief op de vrijgemaakte Vlaamse energiemarkt. Naast Electrabel en de drie standaardleveranciers Electrabel Customer Solutions, Luminus en Elektriciteitsbedrijf Merksplas, slaagden 13 nieuwe spelers er in om klanten te winnen. Op 31 juli 2006 heeft SPE NV echter formeel de vennootschappen Luminus, City Power en ALG Négoce overgenomen zodat enkel de leveringsvergunning van SPE overblijft. Deze fusie heeft geen gevolgen voor de eindgebruiker en alle contractuele afspraken worden integraal door SPE overgenomen. De merknamen Luminus en Citypower blijven wel bestaan en zijn nu merknamen van SPE.

Los van deze fusie groeit het aantal actieve leveranciers nog steeds aan. Vanaf 1 augustus 2006 belevert ook Anode voor het eerst een aantal klanten. Het aantal actieve elektriciteitsleveranciers komt hierdoor, na de opheffing van de vergunningen van Luminis en City Power, op 16. Wanneer we enkel de huishoudelijke markt beschouwen, bedraagt het aantal actieve leveranciers 11.

De aardgasmarkt blijft iets achter. Nadat de vergunningen van Luminus, ALG Négoce en City Power werden opgeheven, zijn op 1 augustus 2006 nog 9 aardgasleveranciers actief. 8 onder hen beleveren ook huishoudelijke aardgasklanten.

Marktaandeelen

De VREG berekent maandelijks de marktaandeelen van de elektriciteits- en aardgasleveranciers met betrekking tot het aantal afnemers dat ze beleveren, op basis van de rapportering die wordt aangeleverd door de netbeheerders. Bijgevoegde en andere statistieken zijn raadpleeg- en aflaadbaar op <http://www.vreg.be/vreg/marktgeving/eigstats.htm>, onder 'Marktrapportering', bij 'Eigen statistieken'. Leveranciers met een marktaandeel van 0,01% of minder zijn niet opgenomen in de tabellen.

Tabel 3: Elektriciteitsmarktaandeelen van actieve leveranciers uitgedrukt in totaal aantal eindafnemers (toegangspunten)

<i>Leverancier</i>	<i>1 januari 2006</i>	<i>1 april 2006</i>	<i>1 juli 2006</i>
Electrabel Customer Solutions	67,76%	67,60%	67,29%
Luminus	18,61%	18,64%	18,71%
Nuon Belgium	7,83%	7,75%	7,73%
Essent Belgium	2,27%	2,21%	2,14%
City Power	1,47%	1,64%	1,76%
Netbeheerder	1,20%	1,27%	1,47%
SPE	0,47%	0,47%	0,48%
Ecopower	0,21%	0,22%	0,23%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas	0,16%	0,16%	0,17%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 4: Aardgasmarktaandeelen van actieve leveranciers uitgedrukt in totaal aantal eindafnemers (toegangspunten)

<i>Leverancier</i>	<i>1 januari 2006</i>	<i>1 april 2006</i>	<i>1 juli 2006</i>
Electrabel Customer Solutions	73,02%	72,66%	72,14%
Luminus	13,83%	14,03%	14,19%
Nuon Belgium	8,39%	8,33%	8,30%
Netbeheerder	1,57%	1,65%	1,96%
Essent Belgium	1,74%	1,69%	1,66%
City Power	1,21%	1,38%	1,50%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas	0,16%	0,17%	0,17%
Intergas Levering	0,06%	0,06%	0,06%
Totaal	100%	100%	100%

De VREG maakt maandelijks een overzicht van de marktaandeelen uitgedrukt in aantal toegangspunten dat per leverancier beleverd wordt op. Het opmaken van marktaandeelen uitgedrukt in geleverde volumes energie is niet zinvol op maandbasis, omwille van de schommelingen in energieverbruik doorheen het jaar. De VREG publiceert de gegevens met betrekking tot de hoeveelheden elektriciteit en aardgas die elke leverancier het voorbije kalenderjaar geleverd heeft dan ook enkel op jaarbasis. De recentste gegevens hebben dus betrekking op 2005.

Tabel 5: Marktaandelen uitgedrukt in geleverde elektriciteit aan vrije afnemers op het distributienet

LEVERANCIER	2002	2003	2004	2005	DATUM VERGUNNING
Electrabel Customer Solutions	29,61%	50,52%	52,30%	49,68%	27/05/02
Electrabel	54,82%	29,21%	23,46%	20,12%	20/12/01
Luminus	10,91%	14,62%	14,91%	14,62%	11/03/02
Nuon Belgium	0,02%	1,41%	3,93%	5,39%	21/11/02
SPE	0,02%	0,34%	1,55%	4,70%	20/12/01
Essent Belgium	0,35%	0,92%	1,32%	2,02%	03/12/02
Electricité de France (EDF)	0,13%	0,84%	1,15%	1,10%	28/01/02
E.ON Belgium	0,20%	1,03%	0,74%	1,05%	22/10/02
City Power	NVT	0,09%	0,34%	0,58%	10/06/03
Elektriciteitsbedrijf Merksplas	0,03%	0,08%	0,11%	0,32%	15/07/02
Netbeheerders	0,00%	0,00%	0,10%	0,11%	
EDF Belgium	NVT	NVT	NVT	0,11%	31/05/2005
Ecopower	0,00%	<0,01%	0,03%	0,10%	02/04/02
Trianel Energie	NVT	0,03%	<0,01%	0,05%	04/02/03
Eneco Energiehandelsbedrijf	NVT	0,00%	0,06%	0,05%	01/04/03-25/10/05
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	

Tabel 6: Marktaandelen uitgedrukt in geleverd aardgas aan vrije afnemers op het distributienet

AARDGASLEVERANCIER	2004	2005	DATUM VERGUNNING
Electrabel Customer Solutions	72,37%	67,09%	22/04/03
Luminus	12,99%	12,25%	16/12/02
Distrigas	4,93%	6,20%	03/12/02
Gaz de France	5,43%	6,17%	16/12/02
Nuon Belgium	2,93%	5,11%	04/03/03
Essent Belgium	0,16%	0,88%	27/01/04
Wingas	0,78%	0,88%	19/12/02
Netbeheerders	0,18%	0,65%	
City Power	0,18%	0,61%	14/04/04
Elektriciteitsbedrijf Merksplas	0,01%	0,08%	17/08/04
Intergas Energie/Intergas Levering ⁽¹⁾	0,04%	0,04%	24/06/03
SPE	<0,01%	0,02%	14/04/04
TOTAAL	100,00%	100,00%	

⁽¹⁾ Naar aanleiding van de splitsing en controlewijziging bij Intergas Energie NV heeft de VREG op 29 september 2005 de leveringsvergunning van Intergas Energie NV hernieuwd op naam van Intergas Levering BV.

Switchdynamiek

Vanaf januari 2005 publiceert de VREG een nieuwe indicator bij de marktstatistieken: het aantal afnemers dat van leverancier veranderde in de betrokken maand ("maandelijksse beweging"). Dit is een indicator voor de dynamiek van de Vlaamse energiemarkt.

Tabel 7: Leverancierswissels elektriciteit (%)

	<i>1 januari 2006</i>	<i>1 april 2006</i>	<i>1 juli 2006</i>
Aantal toegangspunten dat een contract heeft ondertekend ten opzichte van het totale aantal toegangspunten	71,31%	74,07%	75,79%
Aantal toegangspunten dat een contract heeft ondertekend met een nieuwe leverancier ⁽¹⁾ ten opzichte van het totale aantal toegangspunten in de betreffende categorie:			
• Alle categorieën samen	12,28%	12,32%	12,36%
• Categorie telegelezen toegangspunten	23,45%	23,47%	23,29%
• Categorie niet-telegelezen, niet-huishoudelijke toegangspunten	11,85%	12,02%	12,22%
• Categorie huishoudelijke toegangspunten	12,30%	12,32%	12,34%
Opdeling huishoudelijke toegangspunten:			
• Aantal dat is toegewezen aan de standaardleverancier	25,48%	22,56%	20,43%
• Aantal dat een contract heeft ondertekend met een standaardleverancier	60,81%	63,62%	65,50%
• Aantal dat een contract heeft ondertekend met een nieuwe leverancier ⁽¹⁾	12,30%	12,32%	12,34%
• Aantal dat wordt beleverd door de netbeheerder	1,41%	1,50%	1,73%
Opdeling niet-huishoudelijke toegangspunten			
• Aantal dat is toegewezen aan de standaardleverancier	38,58%	36,19%	35,18%
• Aantal dat een contract heeft ondertekend met een standaardleverancier	49,23%	51,45%	52,26%
• Aantal dat een contract heeft ondertekend met een nieuwe leverancier ⁽¹⁾	12,13%	12,31%	12,50%
• Aantal dat wordt beleverd door de netbeheerder ⁽²⁾	0,05%	0,05%	0,07%
Aantal toegangspunten dat opteerde voor een 'groen' contract, waarbij het % elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen minstens 80% bedraagt.	0,89%	1,10%	
Aantal toegangspunten dat de overstap maakte naar een andere leverancier – maandelijkse beweging	0,54%	0,51%	0,45%

⁽¹⁾ Nieuwe leverancier: andere dan Electrabel Customer Solutions, Luminus en Elektriciteitsbedrijf Merksplas omdat deze in bepaalde netgebieden als standaardleverancier aangewezen zijn.

⁽²⁾ Bij professionele afnemers van wie het contract werd opgezegd door de leverancier, moet de netbeheerder ter plaatse gaan om de stroom- en gastoevoer af te sluiten. Ingeval deze effectieve fysische ingreep niet onmiddellijk kan uitgevoerd worden, worden deze afnemers noodgedwongen tijdelijk beleverd door de netbeheerder.

⁽³⁾ De cijfers met betrekking tot 1 maart 2006 werden aangepast nadat op 3 mei 2006 door een van de marktpartijen gecorrigeerde cijfers werden overgemaakt aan de VREG.

Tabel 8: Leverancierswissels aardgas

	<i>1 januari 2006⁽³⁾</i>	<i>1 juni 2006</i>	<i>1 juli 2006</i>
Aantal toegangspunten dat een contract heeft ondertekend ten opzichte van het totale aantal toegangspunten	70,59%	79,10%	80,00%
Aantal toegangspunten dat een contract heeft ondertekend met een nieuwe leverancier⁽¹⁾ ten opzichte van het totale aantal toegangspunten in de betreffende categorie:			
• Alle categorieën samen	11,51%	11,68%	11,65%
• Categorie telegelezen toegangspunten	31,73%	27,03%	26,89%
• Categorie niet-telegelezen, niet-huishoudelijke toegangspunten	8,17%	8,29%	8,23%
• Categorie huishoudelijke toegangspunten	11,93%	12,11%	12,09%
Opdeling huishoudelijke toegangspunten:			
• Aantal dat is toegewezen aan de standaardleverancier	26,53%	17,31%	16,20%
• Aantal dat een contract heeft ondertekend met een standaardleverancier	59,77%	68,50%	69,50%
• Aantal dat een contract heeft ondertekend met een nieuwe leverancier ⁽¹⁾	11,93%	12,11%	12,09%
• Aantal dat wordt beleverd door de netbeheerder	1,76%	2,08%	2,21%
Opdeling niet-huishoudelijke toegangspunten			
• Aantal dat is toegewezen aan de standaardleverancier	38,01%	32,40%	32,05%
• Aantal dat een contract heeft ondertekend met een standaardleverancier	53,67%	59,15%	59,58%
• Aantal dat een contract heeft ondertekend met een nieuwe leverancier ⁽¹⁾	8,24%	8,35%	8,28%
• Aantal dat wordt beleverd door de netbeheerder ⁽²⁾	0,08%	0,10%	0,08%
Aantal toegangspunten dat de overstap maakte naar een andere leverancier – maandelijkse beweging	0,66%	0,36%	0,61%

⁽¹⁾ Nieuwe leverancier: andere dan Electrabel Customer Solutions, Luminus en Intergas Levering omdat deze in bepaalde netgebieden als standaardleverancier aangeduid zijn.

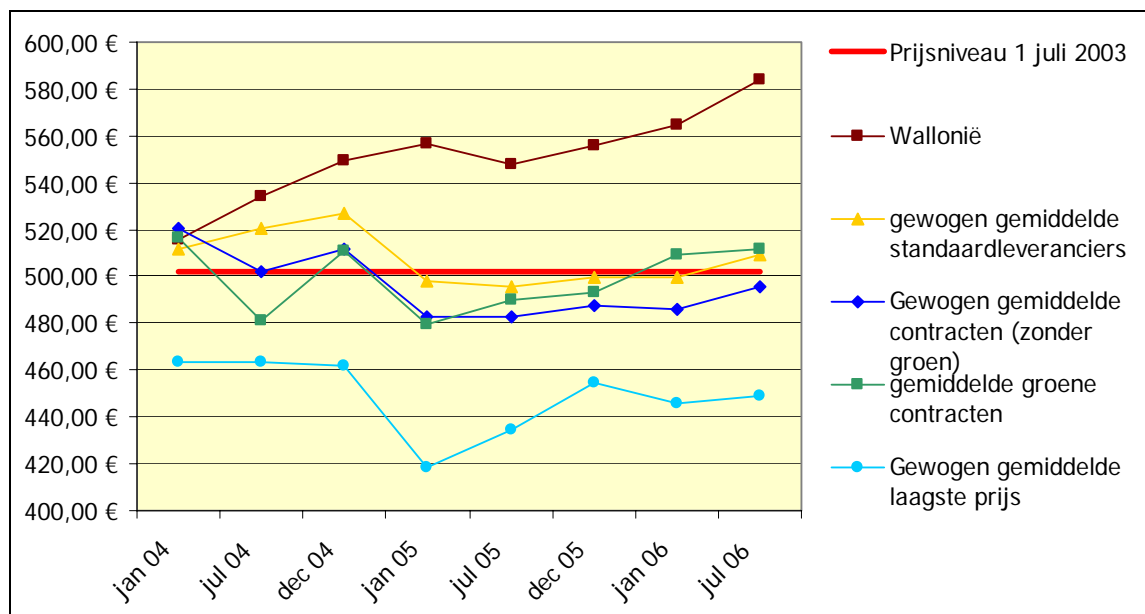
⁽²⁾ Bij professionele afnemers van wie het contract werd opgezegd door de leverancier, moet de netbeheerder ter plaatse gaan om de stroom- en gastoevoer af te sluiten. Ingeval deze effectieve fysische ingreep niet onmiddellijk kan uitgevoerd worden, worden deze afnemers noodgedwongen tijdelijk beleverd door de netbeheerder.

⁽³⁾ De percentages voor 1 januari 2006 en 1 februari 2006 werden op 24 maart 2006 lichtjes aangepast omwille van een kleine rechtzetting in de berekeningen.

Prijzevolutie van elektriciteit en aardgas voor huishoudelijke en kleine afnemers

Op basis van de recentste VREG-studie met betrekking tot de ontwikkeling van de prijzen van elektriciteit en aardgas voor huishoudelijke en kleine afnemers op de Vlaamse energiemarkt, kunnen we nog steeds bevestigen dat de vrijmaking voor alle Vlaamse huishoudelijke afnemers van aardgas en

elektriciteit positieve effecten heeft. Voor elektriciteit is deze conclusie het gemakkelijkst te trekken. Dit blijkt duidelijk uit volgende grafiek.

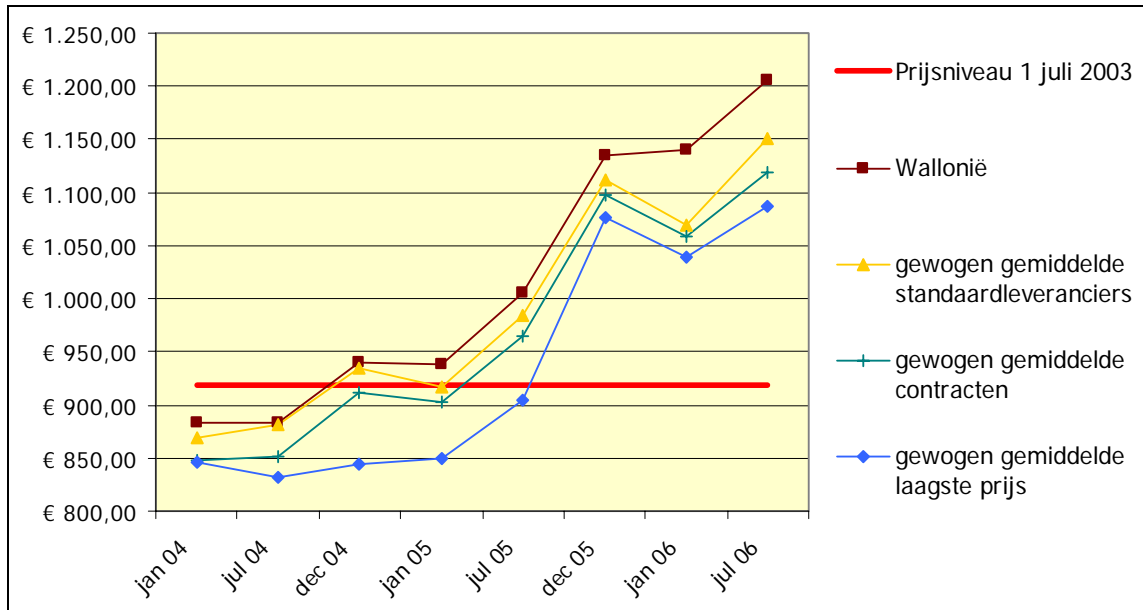

Figuur 4: Vergelijking van de elektriciteitsprijzen voor een gezin met een doorsnee verbruik (2.200 kWh overdag, 1.300 kWh 's nachts) (BRON: VREG)

Zo blijkt dat een gezin met een doorsnee verbruik, mits het actief een contract heeft afgesloten met een leverancier en dus niet meer onder standaardvoorwaarden valt, per jaar gemiddeld nog steeds minder betaalt dan op het ogenblik van de vrijmaking. T.o.v. de niet-geliberaliseerde referentiemarkt, komt dit neer op een voordeel van 15,08%. Alleen de gezinnen die nog steeds passief blijven en bij de standaardleverancier klant zijn, betalen nu gemiddeld meer voor hun elektriciteit dan vóór 1 juli 2003. Hun voordeel ten opzichte van de niet-geliberaliseerde markt bedraagt toch nog steeds 12,74%.

De berichtgeving over de vrijmaking van de Vlaamse elektriciteits- en aardgasmarkten blijft in grote mate van een eerder negatieve toon. Hierdoor is een klimaat ontstaan waarin de conclusies van de VREG-prijzenstudies vaak in twijfel getrokken werden. Vooral de vaststelling dat de elektriciteitsprijs voor een gezin met een doorsnee verbruik van 3500 kWh per jaar niet gestegen is boven het prijsniveau van 1 juli 2003, datum van opening van de markt voor particuliere elektriciteitsverbruikers, stootte – en stoot – op veel scepsis. Toch wordt deze vaststelling ondersteund door de vaststellingen van Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Unie. Geheel onafhankelijk en op basis van verschillende brongegevens, stelt Eurostat vast dat tussen 1 januari 2005 en 1 januari 2006, de prijs voor huishoudelijke elektriciteitsafnemers (typecategorie Dc, dezelfde als de VREG gebruikt als “gezin met een doorsnee verbruik”) in België met 2,7% daalde. Ons land was daarmee, samen met Noorwegen en Oostenrijk, een van de 3 landen waar de elektriciteitsprijs afnam. Op twee landen na die status quo bleven, nam de elektriciteitsprijs overal elders in Europa toe. In landen als Nederland (+6,8%) en het VK (+14%) namen de stijgingen zelfs vrij drastische proporties aan.

Voor aardgas is de conclusie dat de vrijmaking gunstige effecten sorteert, minder evident. Hier kan enkel naar het prijsdrukkende effect van de concurrentie verwezen worden, omdat de opwaartse tendens van de internationale markten onvermijdelijk doorgerekend is in de prijzen aan Vlaamse afnemers. Ook hier is er een voordeel van ruim 100 euro t.o.v. de niet-geliberaliseerde referentiemarkt mogelijk voor een gezin met een doorsnee verbruik dat met aardgas verwarmt, indien het opteert voor de laagste beschikbare prijs in het netgebied.

Figuur 5: Vergelijking van de aardgasrijzen voor een gezin met een doorsnee verbruik (23.260 kWh) (BRON: VREG)

De regulering van de tarieven die door de netbeheerders van de transmissie-, distributie- en vervoernetten gehanteerd worden, is een belangrijke factor in de verklaring van het voordeel dat de vrijmaking voor de Vlaamse aardgas- en (vooral) elektriciteitsverbruikers biedt. Dat blijkt duidelijk uit de grafieken die de samenstelling van de elektriciteits- en aardgasrijzen tonen. Waar de evolutie van de onderdelen van de aardgasrijzen relatief stabiel bleven, evolueerden de vervoertarieven voor elektriciteit duidelijk naar een minder belangrijk aandeel in de totale kostrijzen. De heffingen op elektriciteit echter namen duidelijk toe, o.a. onder invloed van de federale bijdrage tot compensatie van de inkomstenderving van de gemeenten.

3. STAND VAN ZAKEN MET BETREKKING TOT DE UITVOERING VAN DE BEGROTING 2006

3.1. ENERGIEBEGROTING 2006 IN CIJFERS

De energiebegroting vormt onderdeel van het programma 51.5 Natuurlijke Rijkdommen en Energie.

De reguliere begroting Energie (exclusief begrotingsfondsen)

De voornaamste uitgavenposten, samen 7,2 miljoen euro, worden gevormd door:

- dotatie aan de VREG (2,7 miljoen euro);
- analyses ter ondersteuning van de beleidsuitvoering (0,7 miljoen euro, waaronder 0,5 miljoen euro voor de energieprestatieregelgeving);
- informaticakosten energieprestatieregelgeving (1,5 miljoen euro);
- projectsubsidies en werkingssubsidies voor de vzw ODE en COGEN (1,2 miljoen euro);
- investeringssubsidies fotonvoltaïsche zonnepanelen (0,7 miljoen euro);
- communicatieacties (0,3 miljoen euro);
- werkingkosten van het Vlaams Energieagentschap (0,1 miljoen euro).

Het Energiefonds

Met het decreet van 30 juni 2006 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2006, werden de twee begrotingsfondsen 'Fonds Hernieuwbare Energiebronnen' en 'Energiefonds' samengevoegd tot één Energiefonds.

De Vlaamse Regering beschikt over de kredieten van het Energiefonds voor de uitvoering van haar energiebeleid, in het bijzonder voor de financiering van de openbaredienstverplichtingen inzake energie, voor haar sociaal energiebeleid, haar beleid inzake het rationeel energiegebruik, warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energiebronnen en haar beleid inzake flexibele mechanismen van het Protocol van Kyoto.

Inkomsten

In de loop van 2006 worden op het Energiefonds voor 16,8 miljoen euro inkomsten verwacht:

- 3,5 miljoen euro in het kader van het systeem van de groenestroomcertificaten;
- 13,3 miljoen euro in het kader van het systeem van de warmtekrachtcertificaten.

Uitgaven

In de loop van 2006 worden op het Energiefonds volgende uitgaven verwacht ad 16,8 miljoen euro:

- 1,8 miljoen euro voor een beleidsvoorbereidende studie over veiligheidsvoorschriften voor windturbines, de financiering van de opstart van een kwaliteitscentrum voor kleinschalige hernieuwbare energietoepassingen, de verdere financiering van de vzw Biogas-E en een aantal investeringssubsidies voor hernieuwbare energiedemonstratieprojecten en de bijhorende monitoring van deze projecten;
- 15 miljoen euro is gereserveerd om de uitgaven op te vangen die volgen uit beslissingen als gevolg van de Vlaamse Klimaatconferentie en de uitvoering van het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012, dat werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 juli 2006. In het bijzonder

zullen hiermee uitgaven worden gedekt voor de flexibele mechanismen van het Protocol van Kyoto.

Geraamd saldo 1.1.2007

Het overgedragen saldo op 1.1.2006 bedroeg 19,7 miljoen euro. Naar verwachting zal eind 2006 ongeveer eenzelfde bedrag naar de begroting 2007 kunnen worden overgedragen.

Globaal budget energiebeleid

Het globale budget dat in 2006 beschikbaar is voor het energiebeleid bedraagt 9 miljoen euro (7,2 miljoen euro op de reguliere energiebegroting en 1,8 miljoen euro op het Energiefonds).

3.2. AFSTEMMING VAN HET ENERGIEBELEID OP HET KLIMAATBELEID

Op mijn voorstel heeft de Vlaamse Regering op 20 juli 2006 het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012 definitief goedgekeurd. Dit gebeurde na een brede publieksconsultatie binnen de Vlaamse Klimaatconferentie. Het resultaat van dit strategisch beleidsplan is dat 80 % van de afstand naar de Kyotodoelstelling met binnenlandse maatregelen kan worden overbrugd, wat ruim conform het internationaal erkende complementariteitsprincipe is. Voorwaarde is dat de voorziene initiatieven integraal en tijdig uitgevoerd worden. Vandaar het belang van een voldoende effectief opvolg- en evaluatiesysteem dat zal uitgewerkt worden.

Het klimaatplan bevat maatregelen die door diverse beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid dienen te worden uitgevoerd. Uiteraard hebben een aanzienlijk aantal ervan betrekking op het energiebeleid. Het klimaatplan is gebouwd op het principe dat het uitvoeren van deze binnenlandse maatregelen prioritair is, tegen een socio-economisch haalbare kostprijs, afgestemd op en aangevuld met de inzet van flexibiliteitsmechanismen

Voor de lopende energieprojecten van het klimaatplan wordt verwezen naar respectievelijk hoofdstuk 3.3 'REG-beleid' en hoofdstuk 3.4 'Bevordering van milieuvriendelijke energieproductie'.

Enkele van de belangrijkste nieuwe initiatieven die vanaf 2007 vanuit het energiebeleid naar voren geschoven worden, zijn:

- Het onderzoek naar de realisatie van een energierenovatieprogramma 2020 voor bestaande woningen.
- De invoering van een energieprestatiecertificaat voor bestaande gebouwen en de evaluatie van de energieprestatieregelgeving voor (ver)nieuwbouw.
- De netbeheerders worden extra gestimuleerd om hogere energiebesparingsdoelen te bereiken.
- Geïntegreerde ondersteuningsprogramma's voor kleinschalige hernieuwbare energietechnologieën.
- De bevordering van REG bij kansarmen.
- De uitbreiding van informatie- en sensibiliseringscampagnes inzake REG en milieuvriendelijke energieproductie.

Voor de concrete invulling van de nieuwe energiemaatregelen ter uitvoering van het klimaatbeleid wordt verwezen naar hoofdstuk 4 'Verdere beleidsinvulling in het begrotingsjaar 2007', meer bepaald:

- Het hoofdstuk 4.2 'REG-beleid'.
- Het hoofdstuk 4.3 'Bevorderen van milieuvriendelijke energie-productie'.
- Het hoofdstuk 4.4 'Sociaal energiebeleid'.

Met het klimaatbeleidsplan en daarin ook de opgenomen energiemaatregelen zal het Vlaamse Gewest de noodzakelijke sprong maken tot de Vlaamse Kyotodoelstelling. Van belang is ook de voorbereiding op

de post 2012 fase. In samenwerking met het beleidsdomein leefmilieu worden energie- en reductieprognoses voor de middellange termijn opgesteld in een onderzoekstraject. Het klimaatbeleidsplan en de databank met alle maatregelen zijn beschikbaar op www.vlaanderen.be/klimaatconferentie.

3.3. REG-BELEID

REG in gebouwen

⇒ Energieprestatieregelgeving

De Europese Commissie heeft begin 2003 een richtlijn gepubliceerd die de lidstaten verplicht om initiatieven te nemen zodat de energieprestaties van gebouwen verbeteren. De richtlijn diende tegen 4 januari 2006 in nationale of gewestelijke regelgeving te worden omgezet.

Op 1 januari is de Vlaamse energieprestatieregelgeving in werking getreden. Op 11 maart 2005 had de Vlaamse Regering al een berekeningsmethode bepaald en de eisenniveaus vastgelegd waaraan nieuwe gebouwen en te renoveren bestaande gebouwen moeten voldoen op het gebied van energieprestaties. Eerder werd ook al een Energieprestatiedecreet goedgekeurd dat in detail het handavings- en uitvoeringskader vastlegt.

De eisenniveaus zijn ingegaan vanaf 1 januari 2006 met een overgangsperiode tot eind december 2006 die een keuze tussen eisenpakketten toelaat.

Intussen heeft de Vlaamse Regering op 8 september 2006 een ontwerp van EPB-decreet³ goedgekeurd. Dit decreet moet het bestaande Energieprestatiedecreet van 7 mei 2004 wijzigen (in feite vervangen). Het ontwerp van EPB-decreet werd in september ingediend bij het Vlaams Parlement zodat een definitieve goedkeuring en afkondiging mag worden verwacht tegen eind 2006. De wijzigingen beogen een drastische vermindering van de administratieve lasten die voortvloeien uit het initiële uitvoeringskader voor de energieprestatieregelgeving.

Er worden twee formulieren formeel geschrapt, namelijk het EPB-voorstel en de uitstelverklaring.

In de energiebegroting werden de nodige middelen voorzien voor de ontwikkeling van een gewestelijke Energieprestatiedatabank die een elektronische informatiedoorstroming vanuit de gemeenten, bouwheren en verslaggevers (architect of ingenieur) zal toelaten. De door de gemeenten te vervullen administratieve formaliteiten worden hierdoor geminimaliseerd.

Het energieprestatiecertificaat voor nieuwbouw werd ingevoerd met het besluit van de Vlaamse Regering van 2 december 2005. In de gevallen waarin aan het gebouw eisen worden opgelegd betreffende het E-peil, verstrekt de verslaggever de aangifteplichtige gelijktijdig met de EPB-aangifte een energieprestatiecertificaat dat volgende onderdelen bevat:

- de datum van ingebruikname van het gebouw;
- het resultaat van de berekening van de energieprestatie van het gebouw;
- referentiewaarden met betrekking tot de geldende minimumeisen en benchmarks, of een verwijzing ernaar;
- eventuele aanbevelingen voor de kostenefficiënte verbetering van de energieprestatie van het gebouw.

³ Decreet houdende eisen en handavingsmaatregelen op het vlak van de energieprestaties en het binnenklimaat voor gebouwen en tot invoering van een energieprestatiecertificaat en tot wijziging van artikel 22 van het REG-decreet.

De opmaak van het energieprestatiecertificaat voor nieuwbouw gebeurt uitsluitend op basis van de software die ter beschikking wordt gesteld door het Vlaams Energieagentschap.

⇒ **Energieaudits in woningen**

In een bestaande woning kan vaak op een eenvoudige manier veel energie bespaard worden. In de eerste plaats moet worden uitgezocht waar de grote energievreters zich bevinden. Concrete tips kunnen op termijn veel geld opleveren. Via een energieaudit verkrijgt men:

- een lijst van maatregelen die een grote energiebesparing kunnen opleveren;
- inzicht in de energiestromen van de woning;
- technische informatie over hoe de maatregelen correct kunnen worden uitgevoerd;

Door een belastingvermindering kan een particulier tot 40% van de kost van een energieaudit recupereren. Voorwaarde is dat de energiedeskundige die dergelijke energieaudit uitvoert, erkend is door het Vlaamse Gewest en werkt volgens de zogenaamde EnergieAdviesProcedure (EAP).

Energiedeskundigen

Het Vlaamse Gewest werkte een erkenningsregeling uit voor de energiedeskundigen voor woningaudits.

Op mijn voorstel heeft de Vlaamse Regering de regeling verfijnd op 23 juni 2006. De voordien geldende diplomaverreichte, met name secundair onderwijs, maakte het voor bepaalde kandidaten onmogelijk om als energiedeskundige erkend te worden, ondanks een met resultaten aantoonbare ervaring en een met succes gevolgde opleiding. Ik heb er dan ook voor geopteerd dat voortaan ook kandidaten met de nodige ervaring maar zonder diploma secundair onderwijs als energiedeskundige voor woningaudits erkend kunnen worden. Voorwaarde is dat de kandidaten, zoals andere kandidaten overigens, het getuigschrift behalen dat door het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - SYNTRA Vlaanderen wordt uitgereikt. Het behalen hiervan kan na het slagen in een proef bij een van de SYNTRA-campussen. Aldus worden kandidaten gewaardeerd voor de geleverde inspanningen en de opgedane ervaring.

Er zijn op dit ogenblik reeds meer dan 300 energiedeskundigen erkend. Een EAP-audit kost op dit ogenblik gemiddeld 400 à 500 euro.

De opleidingen van de energiedeskundigen zullen regelmatig worden geëvalueerd en eventueel bijgeschaafd.

Energieadviesprocedure en software

Erkende deskundigen worden verplicht een softwarepakket te gebruiken om de energieaudits in eengezinswoningen uit te voeren volgens de EnergieAdviesProcedure (EAP). De overheid stelt deze verplichte auditsoftware gratis ter beschikking. Deze software garandeert minstens een gefundeerd advies over de gebouwschil, de verwarmingsinstallatie en de bereiding van warm water. Op vraag van de gebruiker kan ook advies over ventilatie en zomercomfort worden gegeven.

Energieaudits

Tot nu toe slaan de energieaudits nog niet echt aan bij de Vlaamse bevolking. Daarom heeft de Vlaamse Regering principieel beslist om bij wijze van proefproject elke elektriciteitsnetbeheerder te verplichten om in één gemeente van zijn distributiegebied energieaudits aan te bieden die erg goedkoop tot volledig gratis zullen zijn. In elke gemeente kan de audit aan alle inwoners worden aangeboden, ofwel aan een welomschreven doelgroep. Hoeveel de inwoners betalen, hangt van de gemeenten af. De bijdrage van de gemeente moet ten minste twintig procent bijdragen. Trekken ze hun bijdrage op tot veertig procent, dan hoeven de gezinnen niets meer bij te dragen. De netbeheerder (20 procent) en de belastingvermindering voor particulieren (40 procent) dekken de rest van de kostprijs.

Voor gezinnen die geen gebruik kunnen maken van de belastingvermindering betaalt de netbeheerder 50 procent en de gemeente 20 tot 50 procent.

Tijdens het project zal onderzocht worden hoeveel mensen in de proefgemeenten op het aanbod ingaan en hoeveel er daarna ook investeren in energiebesparende projecten.

Als gemeenten en gezinnen op het aanbod ingaan en aan de hand van de energieaudit ook daadwerkelijk energie besparen, zal nagegaan worden of het aangewezen is om in 2008 het proefproject uit te breiden. Doorslaggevend is niet de energieaudit op zich, wel de effectief gerealiseerde energiebesparing.

Publieke gebouwen

⇒ Energieprestatiecertificaat

Op 12 mei en 8 september 2006 heeft de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring gehecht aan het besluit betreffende de invoering van het energieprestatiecertificaat voor grote publieke gebouwen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan een Europese richtlijn die, omwille van de voorbeeldfunctie van deze gebouwen, de lidstaten van de Europese Unie oplegt om een energieprestatiecertificaat in te voeren voor publieke gebouwen groter dan 1000 m².

Het energieprestatiecertificaat legt op zich geen eisen op aan het gebouw maar informeert de eigenaars en de gebruiker door middel van een kengetal over de energetische kwaliteit van het gebouw. Daarnaast bevat het energieprestatiecertificaat ook een opsomming van de energiebesparende maatregelen die zich op korte termijn terugverdienen. Het energieprestatiecertificaat wordt op een voor het publiek zichtbare plaats uitgehangen.

Tegen uiterlijk oktober 2008 zullen naar schatting 9500 publieke gebouwen van de federale, de Vlaamse, de provinciale en de gemeentelijke overheden, evenals gebouwen die publieke diensten verstrekken zoals onderwijs, welzijns- en gezondheidsvoorzieningen,... over het energieprestatiecertificaat moeten beschikken. Zij dienen hiervoor de gegevens van hun jaarlijks energieverbruik te verzamelen en na te gaan welke kostenefficiënte maatregelen nog mogelijk zijn om het energieverbruik terug te dringen.

Voor 250 Vlaamse overheidsgebouwen houdt het agentschap voor Facilitair Management nu al een energieboekhouding bij sinds april 2003. Ook voor enkele duizenden andere publieke gebouwen werden al energieboekhoudingen opgestart. Dit dikwijls met ondersteuning van de netbeheerders.

Het voorstel om vanaf 2008 een energieprestatiecertificaat in te voeren voor publieke gebouwen, moet na de goedkeuring en afkondiging van het EPB-decreet nog voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State. De definitieve goedkeuring van het besluit wordt verwacht in de loop van de eerste helft van 2007.

⇒ Lokale besturen en de cluster Energie

Via de REG-acties van de distributienetbeheerders worden de lokale besturen aangemoedigd om een energieboekhouding of een energiezorgsysteem op te starten.

In het kader van de cluster energie van de samenwerkingsovereenkomst 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' tussen de provincies en de steden/gemeenten enerzijds en het Vlaamse Gewest anderzijds, was in 2004 al een energieboekhouding operationeel voor 1.400 gemeentelijke gebouwen en 140 provinciale gebouwen.

⇒ Onderwijs-, gezondheids- en verzorgingsinstellingen

De distributienetbeheerders werden verplicht om in het kader van een REG-openbaredienstverplichting aan scholen, welzijns- en gezondheidsinstellingen met een bruikbare vloeroppervlakte groter dan 1.000 m² een energieboekhouding aan te bieden (besluit van de Vlaamse Regering van 10 maart 2006).

⇒ Actieplan 2006-2010: Energiezorg in Vlaamse overheidsgebouwen

Volgens de meest recente beschikbare gegevens besteden de Vlaamse ministeries jaarlijks ongeveer 8,4 miljoen euro aan het betalen van elektriciteits- en brandstoffacturen van hun gebouwen. Aandacht voor interne energiezorg levert in vele gevallen financiële besparingen op, indien niet onmiddellijk, dan wel op middellange of lange termijn. Energiezorg kan de energiefactuur gevoelig verlagen. De begrotingsmiddelen waarover de Vlaamse overheid beschikt, moeten immers zo efficiënt mogelijk worden ingezet.

Aangezien de Vlaamse overheid ook maatregelen oplegt aan andere gebruikers, kan ze zelf niet achterblijven. Ze moet minstens de ambitie hebben om het even goed te doen.

Het actieplan 'Energiezorg in Vlaamse overheidsgebouwen' werd op 20 juli 2006 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. De Vlaamse overheid bevestigt hiermee dat zij rationeel energieverbruik in de Vlaamse overheidsgebouwen van groot belang vindt.

Via dit actieplan worden de verschillende acties binnen de Vlaamse overheid meer gecoördineerd, de beschikbare middelen efficiënter ingezet en alle betrokkenen regelmatig ingelicht over de voortgang en de bereikte resultaten.

Blikvanger van het actieplan is het engagement om binnen de budgettaire krijtlijnen de investeringen met een terugverdientijd van 7 jaar of minder voor het einde van deze legislatuur uit te voeren.

REG in de industrie

Speerpunten van het energiebeleid met betrekking tot de grote industriële eindgebruikers van energie zijn de vrijwillige energiebeleidsovereenkomsten.

Sinds 2004 legt de Vlaamse milieuwetgeving eisen inzake energie-efficiëntie op aan inrichtingen met een totaal jaarlijks primair energieverbruik van minstens 0,1 PJ. Dit gebeurt via het besluit energieplanning. Het zijn echter vooral de vrijwillige instrumenten zoals het benchmarking- en auditconvenant, die beiden verder gaan dan deze milieuwetgeving, die de betrokken doelgroepen aanzetten tot een efficiënt energiegebruik.

Ondernemingen die hun engagementen in het kader van dergelijke energiebeleidsovereenkomst nakomen, worden vrijgesteld van specifieke maatregelen die gericht zijn op het rationeel omgaan met energie. Daarnaast zal de Vlaamse overheid alles in het werk stellen om voor de convenantbedrijven vrijstelling te verkrijgen van bijkomende Belgische of Europese maatregelen die gericht zijn op energiebesparing en CO²-reductie.

⇒ Besluit energieplanning

Er zijn bij het Vlaams Energieagentschap een 40-tal energieplannen ingediend voor conformverklaring.

In de Provinciale Milieuvergunningscommissies werden reeds een 10-tal energieplannen (voor een aanvraag voor hernieuwing van een vergunning) en een 50-tal energiestudies (veranderen van een inrichting) behandeld. Een 30-tal keer kon het energieplan, opgesteld in het kader van een energiebeleidsovereenkomst (vooral het benchmarkingconvenant, aangezien het grootste deel van de plannen voor het auditconvenant pas tegen einde november klaar zullen zijn), gebruikt worden voor de milieuvergunningsaanvraag.

⇒ **Benchmarkingconvenant voor de grote energie-intensieve vestigingen**

In het benchmarkingconvenant verbonden een 180-tal vestigingen, die staan voor meer dan 80% van het industriële energieverbruik, zich tot het bereiken en handhaven van de wereldtop op het gebied van energie-efficiëntie, ten laatste in 2012. De conclusie uit het jaarverslag 2005 is dat het benchmarkingconvenant op koers is. Indien de industrie doorgaat met haar ritme van inspanningen, is de verwachting dat in 2012 de energie-efficiëntie globaal met meer dan 7% verbeterd zal worden ten opzichte van de productie van het jaar 2002.

Via de aanpak van het benchmarkingconvenant wordt de maatstaf voor energie-efficiëntie van de Vlaamse energie-intensieve industrie in een internationale context geplaatst. Zo blijft er nog ruimte voor een verdere duurzame ontwikkeling, innovatie en groei.

In dezelfde filosofie kon, mede dank zij het benchmarkingconvenant, de energie-intensieve industrie in Vlaanderen op een intelligente en toekomstgerichte wijze ingepast worden in het kader van het Europees systeem van verhandelbare emissierechten, dat op 1 januari 2005 van start ging. Aldus worden de Vlaamse bedrijven geresponsabiliseerd en verlenen zo hun bijdrage aan de uitvoering van het Protocol van Kyoto.

Het is van belang dat zowel de overheid als de bedrijven hun engagementen nakomen zodat het aanwezige energiebesparingspotentieel ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt.

Het jaarverslag 2005 van de Commissie Benchmarking werd in juli 2006 meegedeeld aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement bezorgd (www.benchmarking.be).

In de eerste helft van 2007 starten de voorbereidingen tot het actualiseren van de energieplannen voor de tweede cyclus van het convenant. Daarbij zal o.a. rekening gehouden worden met nieuwe energiebesparingstechnieken die ondertussen beschikbaar zijn en met de impact van de gestegen energieprijzen op de rendabiliteit van de investeringen binnen de bepalingen van het contract.

⇒ **Auditconvenant voor de middelgrote energie-intensieve vestigingen**

Het auditconvenant trad in 2005 in werking en moet nog op kruissnelheid komen.

229 vestigingen engageerden zich voor de uitvoering van een audit op basis waarvan er rendabele investeringen moeten worden uitgevoerd. Ten laatste één jaar na toetreding tot het convenant of 10 december 2006, dienen de ondernemingen hun energieplan in bij het Verificatiebureau.

Binnen het auditconvenant worden de betrokken sectoren begeleid zodat zij de nodige capaciteit zouden opbouwen om de kennis inzake energie-efficiënte technologieën gestructureerd en snel over zouden kunnen dragen en implementeren in de ondernemingen. Deze technische sectorbegeleiding bestaat uit twee luiken.

In een eerste luik is de begeleiding (verticaal) per sectorvertegenwoordiging georganiseerd in de vorm van specifieke projecten.

In het tweede luik wordt een horizontale begeleiding over de sectoren heen georganiseerd waarbij er een beheersinstrument wordt ontwikkeld dat de toegetreden bedrijven moet toelaten hun energiegebruik, hun CO₂-emissies, alsook de maatregelen uit het energieplan op een eenvoudige en gebruiksvriendelijke wijze op te volgen en hen moet helpen in het voldoen aan de rapporteringsverplichtingen van het auditconvenant.

Het jaarverslag 2005 van de Auditcommissie werd in juli 2006 meegedeeld aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement bezorgd (www.auditconvenant.be).

⇒ **Energieconsulenten voor de kleine bedrijven**

Voor de grote groep van tienduizenden kleine bedrijven zijn deze vrijwillige instrumenten ongeschikt.

Ook deze kleine bedrijven kunnen evenwel hun bijdrage leveren tot het halen van de Kyotodoelstelling. In dat kader was een conclusie uit de Vlaamse Klimaatconferentie dat de kleine bedrijven in eerste instantie vooral nood hebben aan informatie en begeleiding.

Vanuit de energiebegroting heb ik momenteel voor verschillende sectoren energieconsulenten ter beschikking gesteld, in het bijzonder voor de horeca, de land- en tuinbouwbedrijven, de kleine ondernemingen en de architecten.

Het takenpakket van deze energieconsulenten is grotendeels gelijklopend en wordt afgestemd via stuurgroepvergaderingen die worden samengeroepen en geleid door het Vlaams Energieagentschap.

Deze energieconsulenten hebben volgende basistaken:

- het bekendmaken van het project naar de doelgroep toe;
- het geven van eerstelijnsadvies inzake rationeel energiegebruik door begeleiding van bedrijven bij het registreren, opvolgen en interpreteren van het energiegebruik, het ter plaatse detecteren van posten van energieverstopping en het aanwijzen van energiebesparende ingrepen. Desgevallend wijst de energieconsulent door naar professionelen op de energiemarkt voor grondig energieadvies en energiebeheer;
- op een website beknopt oplijsten van informatiebronnen, publicaties, regelgeving, steunmaatregelen en adressen van instanties, die relevant zijn voor de doelgroep in het kader van energiebesparing;
- het uitwerken van voorbeeldcases rond rationeel energiegebruik voor publicatie in de tijdschriften van de betreffende doelgroep;
- op basis van de resultaten van het project feedback organiseren naar het beleid.

Financiële ondersteuning

⇒ **Premies netbeheerders**

Sinds 2003 worden aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders REG-openbaredienstverplichtingen opgelegd. De belangrijkste verplichting is de realisatie van een hoeveelheid energiebesparing door een aantal energiebesparende maatregelen financieel te ondersteunen. Dit systeem werd gedurende het voorbije jaar grondig geëvalueerd.

Op basis van een interne evaluatie van het Vlaams Energieagentschap, rondetafelgesprekken met de netbeheerders, overleg met de milieubeweging en het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen en input van de werkgroep gebouwen van de Vlaamse Klimaatconferentie, heb ik een aantal wijzigingen aan de huidige verplichtingen voorgesteld. Op 7 juli 2006 heeft de Vlaamse Regering deze voorstellen principieel goedgekeurd. De vijf belangrijkste wijzigingen die ik vanaf het actieplan 2008 wens door te voeren, zijn:

- ***Verhogen van de energiebesparingsdoelstelling***

Iedere netbeheerder zal jaarlijks 2% energiebesparing moeten realiseren bij zijn huishoudelijke eindafnemers en 1,5% bij de niet-huishoudelijke eindafnemers. Ten opzichte van de momenteel voorziene 1% energiebesparing vanaf 2008, betekent dit een substantiële verhoging van de resultaatsverplichting van de netbeheerders.

- ***Geen valorisatie meer van zachte acties***

Energieboekhoudingen, energieaudits en energiezorgsystemen zijn noodzakelijke acties om gebruikers te sensibiliseren over REG en om energiebesparende maatregelen te kunnen identificeren. Deze acties leveren echter op zich niet noodzakelijk besparingen op. De besparingen worden pas gerealiseerd op het moment dat de geïdentificeerde maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Momenteel wordt aan deze zachte acties een fictief energiebesparingsresultaat toegekend dat in rekening kan gebracht worden voor het behalen van de opgelegde energiebesparingsdoelstelling. Aangezien ik effectieve energiebesparingsresultaten wil boeken, worden deze zachte acties niet meer gevaloriseerd.

- ***Invoeren van actieverplichtingen***

Naast de opgelegde resultaatsverplichting wordt ook de mogelijkheid ingevoerd om op een eenvoudige manier actieverplichtingen vast te leggen. In het huidige systeem ligt de nadruk immers teveel op het behalen van de resultaatsverplichting. Hierdoor worden vooral acties gevoerd met een gegarandeerd succes en die in een aantal gevallen eigenlijk niet meer ondersteund dienen te worden, zoals de plaatsing van thermostatische kranen. Andere maatregelen die nog onvoldoende ingeburgerd zijn, zoals warmtepompen, en die hierdoor meer financiële inspanningen vergen, vallen te dikwijls uit de boot.

- ***Beter uitgewerkt doelgroepenbeleid***

Uit de evaluatie is gebleken dat in het huidige regelgevend kader de doelgroepenaanpak onvoldoende is uitgewerkt. Vooral de doelgroep van de beschermde afnemers (dit zijn mensen met een laag inkomen) wordt momenteel onvoldoende bereikt. Voor de beschermde afnemers worden daarom verschillende initiatieven voorzien:

- een verhoogde financiële tegemoetkoming voor elke actie die de netbeheerder voert;
- kortingsbonnen voor de aankoop van energiezuinige koelkasten en wasmachines;
- specifieke informatiesessies, bijvoorbeeld in samenwerking met de OCMW's;
- het opstellen van een specifiek plan voor de stimulering van REG samen met de sociale huisvestingsmaatschappijen en de sociale verhuurkantoren.

Ook voor de lokale besturen worden de actieverplichtingen duidelijker omschreven. Het gaat dan vooral om de ondersteuning van het lokale energiebeleid met behulp van energiezorgsystemen en financieringsmechanismen, zoals derdepartijfinanciering en renteloze leningen.

- ***Wegwerken van het gebrek aan uniformiteit***

Momenteel is er een groot gebrek aan uniformiteit tussen de acties. De acties verschillen niet alleen over Vlaanderen, ook de premievoorwaarden en de hoogtes van de premies verschillen van netbeheerder tot netbeheerder. De voorwaarden verschillen dan ook nog eens van deze van de belastingvermindering voor particulieren. Dit leidt tot ondoorzichtigheid en verwarring bij de eindgebruikers. Ik heb nu een werkwijze vastgelegd waardoor grotere éénvormigheid wordt gerealiseerd bij de actievoorwaarden, de premiebedragen en de aanvraagformulieren.

⇒ **Energiebonactie van netbeheerders 2006**

In uitvoering van een resolutie van het Vlaams Parlement, werd aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders een energiebonactie opgelegd die zou verlopen in twee fases, een eerste fase in 2004 en 2005 en een tweede fase gespreid over 2006 en 2007.

In de loop van 2004 en 2005 bezorgden de netbeheerders aan ieder Vlaams gezin een spaarlamp, spaardouchekop of energiemeter. Uit de evaluatie van deze eerste fase bleek echter dat een groot deel van de bedeelde spaarlampen niet of verkeerd gebruikt werden. Ook de bedeling verliep niet probleemloos. Om tegemoet te komen aan deze tekortkomingen heb ik hiervoor een aantal aanpassingen laten uitvoeren aan de tweede fase van de energiebonactie (besluit van de Vlaamse Regering van 10 maart 2006).

Als gevolg hiervan kreeg ieder Vlaams gezin in de loop van mei 2006 van zijn netbeheerder een aantal kortingbonnen ter waarde van 5 euro voor de aankoop van spaarlampen.

Het werken met kortingbonnen biedt een groot aantal voordelen in vergelijking met de 1ste fase. Gezinnen kunnen nu zelf een handelszaak uitzoeken, waar zij een spaarlamp met de geschikte vorm en het gepaste vermogen kunnen kopen.

Door het werken met een kortingbon worden tevens een aantal drempels ingebouwd. De spaarlamp is niet noodzakelijk gratis en wordt niet meer aan huis bedeed (tenzij op aanvraag). Daar staat echter tegenover dat het nuttige gebruik van de lampen, en dus ook de energiebesparing, ongetwijfeld zal stijgen.

Samenvatting van de modaliteiten:

- Het aantal kortingbonnen is gelijk aan het aantal gezinsleden, met uitzondering van het gezinshoofd, dat al in de eerste fase een spaarlamp kreeg aangeboden.
- De kortingbonnen kunnen worden ingeruild voor om het even welke spaarlamp in winkels die spaarlampen verkopen en zullen onmiddellijk worden verrekend aan de kassa van de betreffende winkel.
- De mogelijkheid werd geboden (ondermeer aan minder mobiele mensen) om bij de netbeheerder een spaarlamp aan te vragen, die dan aan huis wordt bezorgd. Het bedeede spaarlamp type blijft in deze gevallen wel beperkt tot het type dat de netbeheerder heeft aangekocht.

Er werden bij benadering 3,5 miljoen bonnen bedeed. Indien deze bonnen allemaal worden omgeruild en gebruikt ter vervanging van een gloeilamp, zullen die een jaarlijkse CO₂-besparing van 92,46 kton opleveren.

⇒ **Belastingvermindering voor particulieren**

De overheid kent aan particulieren een belastingvermindering van 40% toe voor de vervanging en het onderhoud van een oude verwarmingsketel, de plaatsing van hoogrendementsglas, zonneboilers, fotovoltaïsche panelen, thermostatische kranen of een kamerthermostaat met tijdsindeling, dakisolatie, warmtepompen en de uitvoering van een energieaudit.

Voor het aanslagjaar 2006/inkomstenjaar 2005 bedroeg de belastingvermindering bij nieuwbouw maximaal 500 euro (geïndexeerd 620 euro) en bij renovatie 600 euro (geïndexeerd 750 euro).

Voor het aanslagjaar 2007/inkomstenjaar 2006 werd de belastingvermindering verhoogd tot maximaal 1000 euro (geïndexeerd 1280 euro) voor zowel nieuwbouw als renovatie.

Voor 2003, het startjaar van de fiscale maatregelen voor energiebesparing, kende de fiscus voor 40,6 miljoen euro fiscale voordelen goed, waarvan 64,5% (of 26,2 miljoen euro) aan Vlaamse belastingbetalers. Naar verwachting zullen de uitgaven voor deze maatregelen in 2006 oplopen tot 100 miljoen euro in België (64,5 miljoen euro voor Vlaanderen).

De Vlaamse overheid dringt er bij de federale overheid op aan om deze maatregelen in de toekomst ook verder uit te breiden naar muurisolatie en vloerisolatie voor bestaande woningen.

⇒ **Aardgasfonds**

Vanaf 2006 leggen de aardgasnetbeheerders een jaarlijks actieplan ter goedkeuring voor aan het Vlaams Energieagentschap. In dit plan zijn maatregelen opgenomen ter bevordering van REG (verplicht) en veiligheid en/of sociale maatregelen (facultatief).

Het budget van het aardgasfonds bedraagt 19,1 miljoen euro. Hiermee zullen over de periode 2006-2009 acties worden gefinancierd.

Communicatie

Eind 2005 heb ik het Vlaams Energieagentschap een marktonderzoek laten verrichten naar de houding, de kennis, het handelen en de voornemens van de Vlaamse huishoudens inzake het eigen energiegebruik en het Vlaams energiebeleid. 1001 gezinnen werden ondervraagd.

Volgens dit marktonderzoek vond 93% van de Vlamingen energiebesparing belangrijk tot heel belangrijk. Ongetwijfeld hebben de Vlaamse REG-campagnes en het feit dat die op regelmatige basis georganiseerd worden, dit bewustmakingsproces versneld. Ook de kennis in verband met een aantal energiezuinige toepassingen is lichtjes toegenomen.

Toch worden deze positieve instelling en toegenomen kennis nog onvoldoende omgezet in energiezuinig gedrag. De Vlaming wil wel besparen maar het mag vooralsnog niet te veel inspanningen kosten.

Al is in 2005 voor het eerst sinds lange tijd het eindverbruik van de gezinnen licht gedaald, toch zullen volgehouden communicatiecampagnes ervoor moeten zorgen dat deze trend zich structureel doorzet. Zo moeten de ondersteuningsmaatregelen van de overheid met de talrijke energieprijzen steeds beter bekend worden. Mede door de hoge energieprijzen verdienen energiebesparende investeringen zich immers steeds sneller terug.

3.4. BEVORDERING VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE

Groene stroom

In 2005 hebben leveranciers in Vlaanderen in totaal 48.337.730 MWh elektriciteit via het distributie- en transmissienet geleverd. Hiervan werd 5.890.334 MWh vrijgesteld van de quotumverplichting voor groene stroom omwille van levering aan afnemers met een totaal verbruik van meer dan 20.000 MWh per jaar. Voor 2,5% van deze leveringen moesten certificaten worden voorgelegd vóór 31 maart 2006. Het werkelijk aantal voorgelegde certificaten bedroeg 1.025.450. Op die manier werd 97% van het totale quotum van 2005 gehaald, tegenover 37% in 2002, 48,5% in 2003 en 76% in 2004. Deze cijfers tonen aan dat de doelstellingen binnen bereik liggen.

Samen met de regulatoren en in overleg met de hernieuwbare energie-producenten wordt een ontwerp van samenwerkingsakkoord voorbereid tussen de gewesten en de federale overheid betreffende de uitwisselbaarheid van groenestroom-certificaten. Beoogd wordt onder andere de rechtszekerheid te versterken zonder de huidige certificatenmarkt te verstoren.

Op 29 juni 2006 keurde het Vlaams Parlement op mijn initiatief een wijziging van het Elektriciteitsdecreet goed die de Vlaamse Regering de bevoegdheid geeft om overeenkomsten af te sluiten met de Vlaamse energieleveranciers en distributienetbeheerders met betrekking tot de boetes voor de groenestroomcertificatenverplichting opgelegd in de jaren 2002 en 2003. Beoogd wordt nogmaals de versterking van de rechtszekerheid door een aantal hangende rechtszaken te schrappen.

Begin dit jaar werd in Vlaanderen de garantie van oorsprong voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen ingevoerd. Sindsdien is er een sluitende controle op de levering van groene stroom door de leveranciers. Deze controle wordt door de VREG uitgevoerd op basis van de cijfers die hen door de

netbeheerders maandelijks worden meegedeeld. De VREG biedt ook de mogelijkheid aan individuele afnemers (particulieren en bedrijven) om na te gaan of de leverancier die hun contractueel groene stroom levert, inderdaad de benodigde garanties voor hun aansluitingspunt heeft ingeleverd. Dit mechanisme moet het vertrouwen van de consument in de levering van milieuvriendelijk opgewekte stroom verhogen. Het houdt ook in dat import en export van garanties van oorsprong technisch moet mogelijk gemaakt worden. Een internationale vzw, de zogenaamde Association of Issuing Bodies of AIB, is hiervoor opgericht. Voor het Vlaamse Gewest is de VREG hiertoe toegetreden. Daardoor is het sinds dit jaar mogelijk geworden om dergelijke garanties van oorsprong, afkomstig uit landen die de Richtlijn hebben omgezet, te gebruiken in Vlaanderen. De consument heeft dan dezelfde waarborg dat hij inderdaad stroom uit hernieuwbare energiebronnen geleverd krijgt, als hij krijgt bij gebruik van Vlaamse garanties van oorsprong.

Op 8 juli 2005 heeft de Vlaamse regering het door mij voorgestelde Actieplan Groene Stroom goedgekeurd. De meeste maatregelen uit het actieplan voor het wegwerken van de juridische en praktische belemmeringen bij het realiseren van de Vlaamse groenestroomdoelstelling zijn intussen in uitvoering of liggen ter goedkeuring voor.

- Er komt een adequate en accurate differentiatie van de gegarandeerde minimumwaarde voor de groenestroomcertificaten.
- Ter ondersteuning van het investeringskader is met de netbeheerders een energiebeleidsovereenkomst afgesloten om groenestroomproducenten ook contractueel de minimumwaarden van de certificaten te garanderen.
- Voor de productie van elektriciteit uit windenergie zijn de onevenwichtstarieven aangepast zodat de waarde van windstroom verhoogt. De geactualiseerde omzendbrief “Inplanting Windturbines” (goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 mei 2006) moedigt de inplanting van windturbines aan, vooral in grootschalige industriegebieden en zeehavengebieden.
- Op verzoek van de Vlaamse Regering heeft de federale overheid de bebakeningsvoorschriften voor windmolens aangepast, en deels in overeenstemming gebracht met de soepelere regelingen in de buurlanden. Windturbines van minder dan 150 meter hoogte worden voortaan niet meer geklasseerd als obstakels voor de luchtvaart, tenzij ze zich op militair domein of vlak bij een luchthaven bevinden. Daardoor vervallen een aantal verplichtingen, zoals rode merktekens en verlichting.
- In uitvoering van het actieplan werd een duidelijk kader voor inplanting van vergistingsprojecten van mest en landbouwproducten of organisch afval in biogasinstallaties uitgewerkt. Een aangepaste omzendbrief inzake de inplanting van mestverwerkings- en andere vergistingsinstallaties in landbouwgebied werd op 19 mei 2006 goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Warmtekrachtkoppeling

Hoewel minder bekend dan het rationeel energiegebruik of het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, is de warmtekrachtkoppeling niet minder belangrijk als het gaat om energiebesparing en het milieuvriendelijk maken van de elektriciteitsproductie.

Het totale aantal in te leveren warmtekrachtcertificaten voor de eerste quotumverplichting van 31 maart 2006 bedroeg 575.209. Er werden echter slechts 246.196 warmtekrachtcertificaten ingeleverd (43% van het quotum). Net zoals bij de opstart van het groenestroomcertificatensysteem stellen we vast dat er een vertraging is op de realisatie van productie-installaties. De sterke toename van het aantal nieuwe projecten toont aan dat kandidaat-investeerders ondertussen hun vertrouwen in dit steunmechanisme hebben gevestigd, zodat naar verwachting de kloof tussen doelstelling en realisatie in de loop der komende jaren zal worden verkleind.

Met het decreet van 19 mei 2006 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en energie wordt nu een minimumwaarde van 27 euro per warmtekrachtcertificaat gegarandeerd voor installaties die aangesloten zijn op het distributienet.

Op 7 juli 2006 heeft de Vlaamse Regering een besluit ter bevordering van elektriciteitsopwekking in kwalitatieve warmtekrachtinstallaties definitief goedgekeurd.

Het besluit vervangt de twee bestaande warmtekrachtbesluiten, voert garanties van oorsprong in en lost een aantal problemen op bij het opzetten en uitbaten van warmtekrachtinstallaties.

Via de garanties van oorsprong wordt gegarandeerd dat een elektriciteitsverbruiker op zijn factuur het juiste aandeel van elektriciteit - geleverd uit warmtekrachtkoppeling - kan aflezen, zoals eerder al gebeurde voor hernieuwbare energiebronnen. Het besluit zet daarmee ook de Europese richtlijn over de bevordering van warmtekrachtkoppeling om.

Het besluit bepaalt ook dat de VREG binnen de twee maand na de aanvraag van de warmtekrachtcertificaten zal meedelen hoeveel certificatensteun de aanvrager zal ontvangen. Het is immers van cruciaal belang al bij de investeringsbeslissing duidelijkheid te hebben over de steun waarop de exploitant kan rekenen.

Voor WKK-motoren werden tevens de emissienormen beter afgestemd op de Best Beschikbare Technieken (BBT)⁴.

De steun voor bio-WKK's (WKK-installaties die werken op biomassa) werd verhoogd. Door de aanpassing van de referentierendementen krijgen ze bijkomende WKK-certificaten.

Via bovengenoemde maatregelen heb ik mijn voornemen bevestigd om een stabiel en aantrekkelijk investeringsklimaat te garanderen voor warmtekrachtkoppeling.

Toewijzingsplan emissierechten

Voor de eerste handelsperiode van 2005 tot 2007 werd naast het pakket voor de energie-intensieve ondernemingen, ook de totale beschikbare hoeveelheid emissierechten voor de energieproductie in Vlaanderen bepaald. Daarna werd deze totale hoeveelheid emissierechten aan de verschillende installaties van de energieproductiesector toegewezen. Voor de tweede handelsperiode van 2008 tot 2012 werd in het ontwerp Toewijzingsplan CO₂-emissierechten, analoog aan de eerste handelsperiode, opnieuw rekening gehouden met het beleid betreffende REG, hernieuwbare energie en WKK voor het bepalen van de totale beschikbare hoeveelheid emissierechten. Voor de toewijzing aan de installaties is een technologiegedreven benchmark voorzien rekening houdend met de te verwachten prestaties. Dit moet mee de basis vormen voor een aantal nieuwe investeringen in het Vlaamse energieproductiepark.

3.5. SOCIAAL ENERGIEBELEID

Op 20 juli 2006 heeft de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring gehecht aan zowel een voorontwerp van decreet als een voorontwerp van besluit. Beide hebben tot doel afsluitingen van elektriciteit of aardgas te voorkomen en aldus bij te dragen tot een verzekerde energievoorziening voor gezinnen in armoede. De voorontwerpen zijn voor advies overgemaakt aan de SERV, de MiNa-Raad, de VREG, de distributienetbeheerders, de leveranciers, de vzw Samenlevingsopbouw en het Vlaams Netwerk.

⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2006 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning en van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne ter doorvoering van correcties van errata en verdere omzetting van EG-regelgeving

Energie is een basisrecht. Om er voor te zorgen dat mensen die problemen hebben met de betaling van de energiefactuur niet zomaar worden afgesloten, werd bij de start van de vrijmaking van de energiemarkt in juli 2003 een aantal sociale energiemaatregelen ingevoerd.

Het voorbije jaar werden deze maatregelen grondig geëvalueerd. Als uitgangspunt voor deze evaluatie, werd het rapport gebruikt van het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen. Het rapport dat met steun vanuit de energiebegroting is uitgewerkt, bundelt praktijkervaringen van mensen die in armoede leven.

Daarnaast heeft het Vlaams Parlement een commissie ad hoc Energiearmoede opgestart, die in een motie van aanbeveling onder meer pleit om inzake afsluitingen een meer rechtszeker kader uit te werken.

De voorstellen die vertaald werden in het voorontwerp van decreet en in het voorontwerp van besluit, vloeien tevens voort uit rondetafels met vertegenwoordigers van armenverenigingen en opbouwwerk, netbeheerders en leveranciers, het beleidsveld Welzijn en de VVSG.

Het kan niet zijn dat, alleen maar omdat mensen in armoede leven, zij geen basisrecht op energievoorzieningen zouden hebben. Een samenleving die zichzelf beschaafd noemt, zorgt voor afdoende beschermingsmaatregelen. Tegelijk dienen de betrokken huishoudens te worden aangespoord om alleszins te proberen hun rekeningen te betalen en hun verplichtingen na te komen. Speerpunten van de voorstellen waarover nog verder overleg wordt gevoerd, zijn:

- De afsluitingen worden strikter geregeld. Gezinnen afsluiten van levensbelangrijke nutsvoorzieningen zoals stroom of aardgas kan zonder een beslissing van de lokale adviescommissies (LAC) enkel in geval van onveiligheid, leegstand, fraude en weigering tot ondertekening van een leveringscontract. Na een beslissing van de LAC kan men ook worden afgesloten bij weigering van de plaatsing van een budgetmeter of stroombegrenzer of de uitschakeling van een stroombegrenzer, bij herhaaldelijk niet verschijnen op de LAC en bij het niet sluiten van een leveringscontract als men gedurende meer dan één jaar door de netbeheerder wordt beleverd, na het volgen van een duidelijke procedure.
- Tijdens de maanden december, januari en februari wordt afsluiten van elektriciteit en aardgas verboden. Buiten deze wintermaanden krijgt de minister bevoegd voor Energie de mogelijkheid om afsluitingen eveneens te verbieden als de weersomstandigheden dit rechtvaardigen.
- Het wordt verboden om beschermde afnemers van wie het leveringscontract werd opgezegd, de zogenaamde gedropte klanten, dropkosten aan te rekenen. Bovendien wordt de minimale opzegtermijn die een leverancier moet respecteren als hij het leveringscontract opzegt, verlengd tot twee maanden.
- De oplaadmogelijkheden voor de budgetmeters en de mogelijkheden voor betaling van de opladingen van de budgetmeterkaart worden aangepast. Om de verplaatsingen die een klant moet doen om zijn budgetmeter op te laden tot een minimum te beperken, zal in iedere gemeente waar een budgetmeter actief is, minstens één oplaadpunt moeten operationeel zijn. De minister bevoegd voor Energie krijgt de mogelijkheid om het aantal oplaadpunten uit te breiden op basis van de reële behoeften. Verder worden ook de mogelijkheden voor de betaling van de opladingen gebruiksvriendelijker gemaakt.
- De minimale levering van elektriciteit van 6 ampère, die ingevoerd werd in 1997, is niet meer aangepast aan de huidige levensstandaard. Sinds de invoering van de 6 ampère is het huishoudelijke elektriciteitsverbruik, o.a. door het gebruik van meer toestellen, sterk gestegen. Daarom is een verhoging van de minimale levering voorzien tot 8 ampère voor gezinnen zonder kinderen en tot 12 ampère voor gezinnen met kinderen.
- De statistieken die door de netbeheerders en de leveranciers jaarlijks aan de minister bevoegd voor Energie worden bezorgd, zijn momenteel ontoereikend om het beleid ten gronde te kunnen opvolgen, evalueren en bijsturen. Daarom wordt de manier waarop gegevens verzameld worden, volledig aangepast.

Hiermee wordt vooral voor een preventieve aanpak gekozen, dus niet alleen afsluitingen aan regels onderwerpen, maar vooral afsluitingen voorkomen. Terzake is het ook belangrijk dat de federale overheid de automatisering van de specifieke sociale tarieven doorvoert.

3.6. MARKTWERKING

Marktmonitoring

- De VREG publiceert maandelijks cijfers met betrekking tot de marktaandeelen van de leveranciers, de switchgraad enzovoort. Ten opzichte van 2005 bleef de methodiek in 2006 ongewijzigd. Gezien de wijzigende marktomstandigheden zullen vanaf 2007 aanpassingen moeten gebeuren aan de rapportering, echter zonder dat de continuïteit en vergelijkbaarheid met vorige jaren volledig wegvalt.
- De VREG publiceert maandelijks ook kencijfers met betrekking tot de toekenning en verhandeling van certificaten. Deze gegevens verschaffen informatie aan de marktpartijen die betrokken zijn bij de aan- en verkoop van certificaten. Uiteraard is deze informatie essentieel voor kandidaat-investeerders om de rendabiliteit van bepaalde projecten te kunnen inschatten. Zowel voor groenestroom- als voor warmtekrachtcertificaten is het prijsniveau op dit ogenblik vrij stabiel. De impact van de invoering van de garantie van oorsprong is voorlopig gering.
- Halfjaarlijks publiceert de VREG ook prijsrapporten. Zoals aangekondigd in de vorige beleidsbrief, verfijnde de VREG haar semesteriele prijzenstudie door, vanaf het rapport dat betrekking heeft op de periode tot 1 juli 2005, een methodiek van gewogen gemiddelden toe te passen. Deze methode biedt het voordeel dat de berekende gemiddelde prijzen een absoluut representatief beeld geven van de jaarlijkse kostprijs die de betrokken afnemers betalen. De conclusies van de rapporten van juli 2005, januari 2006 en juli 2006 bleven consistent. Vlaanderen kan zich niet onttrekken aan de opwaartse druk die uitgeoefend wordt door de internationale energieprijzen, hetgeen zich vooral voor aardgas vertaalt in belangrijk hogere jaarlijkse kostprijzen voor huishoudelijke en kleine professionele afnemers. Toch is zowel in de elektriciteits- als de aardgasmarkt een duidelijke remmende invloed op het prijspeil vast te stellen van de concurrentie die tussen leveranciers speelt.
- De kwaliteit van de technische dienstverlening door de netbeheerders in Vlaanderen is en blijft zeer hoog. De gemiddelde onderbrekingstijd voor elektriciteit situeert zich tussen 20 en 25 minuten. In 2005 heeft de VREG, in overleg met de netbeheerders, de registratie en rapportering van deze informatie geauditeerd. Uit de audit is gebleken dat zowel de registratie als de rapportering van een aantal kwaliteitscriteria niet op een uniforme wijze gebeuren, zodat het moeilijk is om de dienstverlening onderling te vergelijken en globale cijfers te publiceren. De resultaten van deze audit zijn voor bespreking aan de netbeheerders voorgelegd. Het ligt in de bedoeling om op basis van de conclusies van het auditverslag de rapportering consistent en vollediger te maken.

Communicatie

- De VREG wil behalve regulator ook een kenniscentrum zijn over de Vlaamse energiemarkt. Sinds de oprichting in oktober 2005 van de federale informatiedienst Multimedia Contact Center is de situatie er voor de eindafnemer niet altijd duidelijker op geworden, wat uiteraard wel de bedoeling was. Een belangrijk deel van de verantwoordelijkheid op het gebied van correcte informatieverstrekking ligt bij de marktpartijen zelf, vooral bij de leveranciers en de netbeheerders. De VREG laat dan ook niet na hen daarop te wijzen.
- VREG blijft de Vlaamse burgers en bedrijven informeren via haar website (incl. leveranciersvergelijking) en ondersteunt dit (in samenwerking met de Vlaamse infolijn) via het telefoonnummer 02/553.13.53 om dezelfde informatie ook te ontsluiten voor wie geen Internet toegang heeft. Ook door deelname aan infosessies, de informatiefolder, de elektronische nieuwsbrief,...
- De VREG-werking in 2005 rond de verhuisproblematiek leidde in 2006 tot het opstellen van een verhuisfolder met twee formulieren, waarmee Vlaamse energieafnemers bij een verhuizing hun

energievoorziening efficiënt kunnen regelen. Tijdens het jaar 2006 lopen een aantal initiatieven om dit instrument bekend te maken bij mensen die bouwen, verbouwen of andere verhuisplannen hebben. Hierbij gaat specifieke aandacht uit naar de steden en gemeenten, die vaak met verhuizers in contact komen. Ook in 2007 zullen hier rond acties lopen, voor zover het communicatiebudget van de VREG dit toelaat.

- De nadruk van het communicatieplan 2006 van de VREG, ligt bij de vernieuwing van de VREG-website. Deze vormt de hoeksteen van de communicatie van de VREG, maar was door de grote hoeveelheid informatie die er sinds de lancering aan toegevoegd werd, niet meer overzichtelijk. Om een doeltreffende informatie per doelgroep te kunnen aanbieden, wordt de structuur en inhoud van de website helemaal herwerkt. De bedoeling is deze nieuwe VREG-website begin 2007 on line te plaatsen en hierrond de nodige aankondigingen te doen. Deze grondige herwerking van de VREG-website zal ook gebruikt worden om deze aan de normen van ToeWeb aan te passen, zodat de site toegankelijk wordt voor mensen met een handicap (d.w.z. het Any-surferlabel verdient).

Marktmodel

Een geliberaliseerde energiemarkt die reële voordelen biedt voor burgers en bedrijven, vergt dat er voldoende transparantie in de marktwerking geboden wordt en dat de transactiekosten op deze markt zo laag mogelijk gebracht worden. Zoniet kan nooit een markt met reële concurrentie en met lage intrededrempels voor nieuwe leveringsbedrijven tot stand komen. In dat geval blijft de liberalisering grotendeels dode letter. De VREG heeft opdracht gekregen te onderzoeken of een marktmonitoringsysteem, zoals in Nederland, zinvol was voor Vlaanderen. Nadere studie van de aanpak in Nederland wees uit dat dit niet de efficiëntste wijze is om de markt te evalueren en zonodig bij te sturen. In dit kader voerde de VREG midden 2005 een aantal gesprekken met marktpartijen om hen te raadplegen over de moeilijkheden die zij ondervonden op gebied van de marktwerking.

De enquêtes die de VREG regelmatig uitvoert bij de Vlaamse huishoudens en bij bedrijven tussen 10 en 500 werknemers om te peilen naar hun ervaringen, brachten verder aan het licht dat er nog heel wat dysfuncties vast te stellen zijn in de werking van de Vlaamse energiemarkt. Zo bleek uit het recentste onderzoek bij huishoudelijke afnemers, dat 52% van de elektriciteits- en 47% van de aardgasverbruikers dat overgestapt was naar een andere leverancier, minstens één keer meldde dat één om meerdere van de voorgelegde probleemszenario's "eerder wel" tot "helemaal van toepassing" waren. In de recentste bedrijfsenquête bedroegen dit percentage bijna 40%.

In het najaar 2005 kwam hier een aantal belangrijke ontwikkelingen bovenop, met name de aankondiging van de fusiebedrijven Eandis en InfraX bij de netbeheerders, de aangekondigde fusieoperaties bij de leveranciers Luminus, SPE, City Power, Suez en Gaz de France, de problemen bij het orgaan dat vorm geeft aan de informatie-uitwisseling op de energiemarkt UMIX, ...

Verdere conclusies uit gesprekken met netbeheerders en leveranciers leidde bij de VREG tot de vaststelling dat er nood is aan een macro-economische kijk op de huidige marktordening.

Ik heb de VREG dan ook opgedragen de marktpartijen te raadplegen over de moeilijkheden die zij ondervinden (marktmonitoring) en de mogelijkheden die ze zien om tot een betere structuur en een beter functioneren van de markt te komen (marktmodel). Dit vormde de aanzet voor de studie "Naar een marktmodel voor de Vlaamse energiemarkt".

Doel van de studie is op basis van een eerste overzicht van het tot stand gekomen marktmodel knelpunten te detecteren. Op basis van deze knelpunten kan vervolgen, samen met de sector en vertegenwoordigers van de stakeholders, gezocht worden naar efficiënte bijsttingsmaatregelen. Op die manier groeit een breed gedragen visie op het marktmodel, waarbinnen de bedrijven uit de energiesector zich met meer vertrouwen kunnen ontplooiën en initiatieven nemen.

Stappenplan gemengde distributie- en aardgasnetbeheerders

Met het oog op de naleving van de onafhankelijkheidsprincipes van de elektriciteits- en aardgasdecreten en hun uitvoeringsbesluiten, heeft de VREG op 13 februari 2004 de principes van een stappenplan vastgelegd waarvan de uitvoering moest garanderen dat de distributie- en aardgasnetbeheerders van de gemengde sector blijvend zouden voldoen aan de onafhankelijkheidsvereisten. De timing voor uitvoering van dit stappenplan werd vastgelegd door de VREG op 26 mei 2004.

Het gedeelte van het stappenplan dat betrekking heeft op de ontvlechting van systemen, bestanden en programma's werd inmiddels volledig uitgevoerd. De laatste fase hiervan werd gerealiseerd op de voorziene datum van 1 februari 2006.

De overige aspecten van het stappenplan, met betrekking tot onder andere de informatica-infrastructuur en de werking van het call-center voor de gemengde distributienetbeheerders, worden verder in onderling overleg tussen de VREG en de distributienetbeheerders uitgevoerd.

De nieuwe operatorstructuur die inmiddels in de gemengde sector is ingevoerd (Eandis – zie volgende punt), heeft de uitvoering van de verschillende aspecten van het stappenplan uiteraard sterk beïnvloed.

Oprichting werkmaatschappijen Eandis en Infrac

Zowel binnen de groep van de gemengde netbeheerders als binnen de groep van de zuivere netbeheerders werden in de loop van 2006 enkele belangrijke wijzigingen aangebracht in de operationele werking. Meer bepaald werd in beide sectoren een apart operationeel filiaal opgericht.

In de groep van de gemengde netbeheerders ontstond dit filiaal via de fusie van de bestaande filialen GedIS en Indexis van de gemengde netbeheerders met het voormalige dochterbedrijf van Electrabel NV, Electrabel Netten Vlaanderen NV, beter bekend onder de naam 'Netmanagement'. Tegelijkertijd heeft Electrabel NV zich teruggetrokken uit het nieuwe fusiebedrijf, dat voortaan Eandis heet. Electrabel NV behoudt wel haar participatie in elk van de gemengde netbeheerders.

In de groep van de zuivere netbeheerders hebben de netbeheerders Inter-Energa (waarin Interelectra participeert), IVEG en WVEM besloten om hun operationele activiteiten onder te brengen in nieuw opgericht filiaal, Infrac CVBA. Deze netbeheerders beslisten bijgevolg tot een verregaande samenwerking, zonder dat dit echter mag gezien worden als een fusie. De Raden van Bestuur van Inter-Energa, IVEG en WVEM blijven in functie. Infrac zal in alle opzichten beheerd worden als een kostencentrum. Iedere vennoot blijft eigenaar van zijn vaste activa en blijft onafhankelijk wat betreft zijn inkomsten. Alle huidige personeelsleden blijven in dienst van hun intercommunale.

De oprichting van deze nieuwe operatoren Eandis en Infrac werd doorgenomen met de VREG. De VREG heeft getracht om niet alleen toezicht te houden op de conformiteit met de bepalingen van de elektriciteits- en aardgasdecreten en hun uitvoeringsbesluiten, en in het bijzonder de bepalingen omtrent onafhankelijkheid, maar ook om te wegen op de mate waarin deze operaties konden bijdragen tot de verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening aan de netgebruikers, dit zijn zowel de eindafnemers als de andere marktpartijen (leveranciers, producenten...).

Teneinde de reglementering inzake onafhankelijkheid van distributienetbeheerders en aardgasnetbeheerders aan te passen aan deze gewijzigde marktomstandigheden, heeft de Vlaamse regering op 14 juli 2006 op mijn voorstel principieel een voorontwerp van besluit (tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2001 met betrekking tot de distributienetbeheerders voor elektriciteit en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 oktober 2002 houdende de organisatie van de aardgasmarkt) goedgekeurd en voor advies aan de Raad van State overgemaakt. Het voorontwerp heeft tot doel de uitbesteding van bepaalde taken, te weten de voorbereiding van beslissingen inzake de zogenaamde strategische en vertrouwelijke aangelegenheden, aan aparte rechtspersonen, de zgn. 'werkmaatschappijen' mogelijk te maken en deze werkmaatschappijen tegelijkertijd aan bepaalde voorwaarden te onderwerpen.

Aansluitingsreglementen

Onder impuls van mijzelf en de VREG en na consultatie van een aantal professionele en consumentenorganisaties hebben de netbeheerders hun bestaande aansluitingsreglementen aangepast aan de vrijmaking van de markt en tevens een aansprakelijkheidsregeling uitgewerkt.

Uit een onderzoek dat op mijn initiatief werd uitgevoerd bij Voka, Unizo, Boerenbond en Test-Aankoop naar de ervaringen met betrekking tot de relaties met de netbeheerders voor elektriciteit en aardgas is gebleken dat deze organisaties verschillende problemen hebben met de manier waarop de schade van afnemers afgehandeld wordt ingeval van onderbreking van de energielevering.

De VREG was reeds geruime tijd in overleg met de netbeheerders rond de opmaak van nieuwe aansluitingsreglementen die de relatie regelen tussen netbeheerders en afnemers. Gezien de aansprakelijkheid tussen beide van contractuele aard is en vandaag, bij gebreke aan decretale regeling, dus niet onder de Vlaamse bevoegdheden valt, kon de VREG terzake geen afdoende regeling afdwingen.

Teneinde de ontstane impasse in de besprekingen tussen de VREG en de netbeheerders te doorbreken, heeft mijn kabinet een overleg georganiseerd tussen de eerder betrokken VOKA, Unizo, Test-Aankoop en VVSG enerzijds en de netbeheerders anderzijds. Onder impuls van dit overleg hebben de netbeheerders een nieuwe regeling inzake aansprakelijkheid tussen netbeheerders en afnemers opgemaakt, gediversifieerd naargelang het gaat om laagspannings- en hoogspanningsafnemers of afnemers met een aardgasaansluiting waarvan het aansluitingsvermogen kleiner dan of hoger of gelijk is aan 300 m³(n)/h. Tevens werd een aparte regeling voorzien voor huishoudelijke en professionele afnemers.

Werfaansluitingen

In samenwerking met de netbeheerders en aannemersfederaties werd een oplossing uitgewerkt die een betere opvolging en technische ondersteuning van de aanvragen mogelijk maakt. Tevens werd de aanvraagprocedure ingekort, zodat deze aansluitingen sneller kunnen worden uitgevoerd.

Toegangsreglement

De VREG heeft een voorstel van uniform toegangsreglement uitgewerkt dat voorziet in een forfaitaire schadeloosstelling voor leveranciers indien een netbeheerder niet tijdig de nodige meetgegevens overmaakt.

In september 2004 heeft de VREG een aanvang genomen met het project uniformisering van de toegangsreglementen van de netbeheerders. De doelstelling van dit project was in eerste instantie dat alle netbeheerders dezelfde reglementen zouden hanteren ten aanzien van de leveranciers. Tegelijkertijd heeft de VREG gebruik gemaakt van de besprekingen die zij hieromtrent had met de netbeheerders om bepaalde wijzigingen in de verhouding tussen netbeheerder en leverancier door te voeren die moeten leiden tot een betere overdracht van (meet)gegevens tussen netbeheerders en leveranciers. Concreet werd een regeling uitgewerkt voor de meting van de kwaliteit van de prestaties van de netbeheerders inzake het overmaken van meetgegevens. Dit wordt gemonitord via kwaliteitsperformantie-indicatoren (KPI's). In de toekomst zal ook gewerkt worden aan KPI's voor stamgegevens. Deze monitoring van de prestaties van de netbeheerders moet op termijn leiden tot een betere dienstverlening van de marktpartijen naar de afnemers toe (tijdige en correcte facturatie).

Teneinde deze KPI-regeling ook enigszins doeltreffend te maken, werd aan deze regeling tevens een forfaitaire schadeloosstelling gekoppeld. Deze schadeloosstelling wordt door de netbeheerder uitbetaald aan de leveranciers van zodra bepaalde vastgelegde targets niet behaald worden. Zodoende is deze regeling in feite een service level agreement (SLA).

Het volledige uniforme toegangsreglement, inclusief deze SLA, voor alle elektriciteitsdistributienetbeheerders in Vlaanderen werd uiteindelijk door de VREG in samenspraak met de netbeheerders gefinaliseerd in juni 2006. In de zomer van 2006 werd deze tekst ook doorgenomen met de leveranciers.

Gegevensoverdracht

Bij de bepaling van de onbalans op het elektriciteits- en aardgasnet moeten de energiehoeveelheden correct kunnen worden toegewezen aan de leveranciers. Deze zogenaamde allocatiegegevens moeten worden aangeleverd door de distributienetbeheerders. Daar er in het verleden problemen werden vastgesteld met de kwaliteit en de tijdigheid van deze informatie, is de VREG gestart met een maandelijkse opvolgingsrapportering door de netbeheerders. Sindsdien zijn de klachten van leveranciers over de gebrekkige uitvoering van het allocatieproces door de netbeheerders gedaald. De VREG ondersteunt ook de initiatieven van netbeheerders en leveranciers om de periode 2003-2004 definitief af te sluiten aan de hand van een reconciliatieoefening waar alle betrokken partijen hun medewerking aan verlenen.

Gegevensuitwisseling

Medio dit jaar zijn de marktpartijen overgestapt op een nieuwe versie van het protocol UMIG 3.53 dat toelaat dat de markt op een ordentelijke wijze functioneert. In het verleden is immers gebleken dat de IT-processen niet voldoende aangepast waren aan de werking van de markt. Mede daardoor liepen bepaalde processen te vaak fout, onder meer bij verhuizingen. Door een update van het protocol kan de

communicatie tussen leverancier en netbeheerder nu accurater verlopen en kunnen fouten sneller rechtgezet worden, waardoor het vertrouwen van de consument in de marktwerking zal toenemen.

Noodleverancier

De leverancier die invalt op het ogenblik dat de eigenlijke leverancier niet meer bij machte is om aan zijn verplichtingen te voldoen, wordt op vandaag, indien de nood zich zou voordoen, aangeduid op basis van een beslissing van de VREG. Uit overleg tussen de VREG enerzijds en de sector en de andere regulatoren anderzijds bleek geen regeling voort te spruiten die de voorkeur wegdroeg van alle partijen. Ik zal daarom aan de VREG de opdracht geven een analyse te maken van de voorgestelde oplossingen en een voorstel te doen voor een effectieve en efficiënte regeling op Vlaams niveau.

SLP's

De voorbije jaren werd vastgesteld dat de Synthetische LastProfielen (SLP's) van de laagspanningsklanten, en idem voor gas, onvoldoende nauwkeurig waren. Dit heeft een mogelijke impact op het correct nomineren van energiehoeveelheden en kan leiden tot aanzienlijke onevenwichtsverrekeningen. De VREG wilde hierover in 2006 een studie opstarten ter verfijning van de profielen. De invoering van het weekendtarief zal echter gevolgen hebben op het verbruiksprofiel van de laagspanningsklanten. Mede doordat de distributienettarieven voor volgend jaar nog niet bekend zijn, is het onmogelijk om een goede inschatting te maken van de verschuivingen in het verbruiksprofiel. Het leek daarom aangewezen te wachten met de uitvoering van een studie over de SLP-profielen tot in 2007. Op die wijze kan dadelijk de invloed van het weekendtarief worden meegenomen.

3.7. BETER BESTUURLIJK BELEID

VEA

Het Vlaams Energieagentschap (VEA) is operationeel sinds 1 april 2006. De missie van het VEA bestaat uit het uitvoeren van een op duurzaamheid gericht energiebeleid door het inzetten van de beleidsinstrumenten op een kostenefficiënte en kwaliteitsvolle manier.

Het VEA telde bij de opstart 34 personeelsleden en wordt gestructureerd in 4 cellen (Management en strategie, Ondersteuning van bedrijven, REG en sociaal energiebeleid, Milieuvriendelijke energieproductie) en een hoofdbestuur (Brussel) en 2 buitendiensten (Hasselt en Gent);

Op 23 december 2005 werd het hoofd van het IVA Vlaams Energieagentschap aangeduid. De Vlaamse Regering heeft ingestemd met de detachering van de leidend ambtenaar van het VEA en de vacantverklaring van de functie ad interim. Op 25 juli 2006 heeft de Vlaamse Regering haar goedkeuring gegeven aan de aanstelling van de wnd. administrateur-generaal van het VEA.

VREG

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006 werd beslist tot operationalisering van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie en dit met ingang van 1 april 2006. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 19 mei 2006. Hierdoor is het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt in werking getreden op 1 april 2006.

Op 31 maart 2006 heeft de Vlaamse Regering tevens beslist om de Raad van Bestuur van de EVA VREG vast te stellen. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 16 mei 2006 en is eveneens in werking getreden op 1 april 2006. De Raad van Bestuur bestaat uit drie leden en werd als volgt vastgesteld, met name Luc Peeters (Voorzitter van de Raad van Bestuur), André Pictoel (Gedelegeerd Bestuurder) en Mevrouw Els Paredis.

4. VERDERE BELEIDSINVULLING IN HET BEGROTINGSJAAR 2007

4.1. ENERGIEBEGROTING 2007 IN CIJFERS

De energiebegroting vormt onderdeel van het programma 51.5 Natuurlijke Rijkdommen en Energie.

De reguliere begroting Energie (exclusief Energiefonds en apparaatskredieten)

De voornaamste uitgavenposten, samen 6,0 miljoen euro, worden gevormd door:

- dotatie aan de VREG (3,1 miljoen euro);
- analyses ter ondersteuning van de beleidsuitvoering (0,8 miljoen euro, waaronder 0,5 miljoen euro voor de energieprestatieregelgeving);
- informaticakosten energieprestatieregelgeving (0,5 miljoen euro);
- projectsubsidies en werkingssubsidies voor de vzw ODE en COGEN (1,2 miljoen euro);
- communicatieacties (0,3 miljoen euro);
- werkingkosten van het Vlaams Energieagentschap (0,1 miljoen euro).

Het Energiefonds

Inkomsten

In de loop van 2007 worden op het Energiefonds voor 2,8 miljoen euro inkomsten verwacht in het kader van het systeem van de certificaten.

Uitgaven

In de loop van 2007 worden op het Energiefonds volgende uitgaven verwacht ad 12,8 miljoen euro:

- 2,8 miljoen euro voor subsidies voor fotovoltaïsche systemen, beleidsondersteunende studies, impulsprogramma voor zonthermische systemen bij lokale besturen en een aantal investeringssubsidies voor hernieuwbare energiedemonstratieprojecten en de bijhorende monitoring van deze projecten;
- 10,0 miljoen euro voor financiële ondersteuning van projecten van het Energierenovatieprogramma en omkaderende sensibiliserings- en informatiecampaagnes.

Geraamd saldo 1.1.2008

Het te verwachten overgedragen saldo op 1.1.2007 bedraagt 19,7 miljoen euro. Naar verwachting zal eind 2007 het over te dragen saldo 9,7 miljoen euro bedragen.

Globaal budget energiebeleid

Het globale budget dat in 2007 beschikbaar is voor het energiebeleid bedraagt 18,8 miljoen euro (6,0 miljoen euro op de reguliere energiebegroting en 12,8 miljoen euro op het Energiefonds).

4.2. REG-BELEID

A. Richtlijn energie-efficiëntie: een eerste actieplan

Het doel van de Europese richtlijn voor energie-efficiëntie (2006/32/EG) van 17 mei 2006 is het vastleggen van streefwaarden voor energiebesparing door de lidstaten, een bevordering van de markt voor energiediensten en andere maatregelen voor een betere energie-efficiëntie.

De richtlijn houdt in dat de lidstaten in een periode van negen jaar 9% besparen op het gemiddelde eindverbruik van energie dat onder het toepassingsgebied van de richtlijn valt. De zeevaart, de luchtvaart en de eindverbruikers onder het toepassingsgebied van emissiehandel en defensie tellen hierbij niet mee. De doelstelling is indicatief, maar stelt wel dat de lidstaten kosteneffectieve, praktisch uitvoerbare en redelijke maatregelen moeten nemen om de doelstelling te halen.

De lidstaten zijn verplicht op regelmatige basis een actieplan voor energie-efficiëntie op te stellen. Een eerste actieplan moet tegen 30 juni 2007 bij de Europese Commissie worden ingediend.

Het Vlaams Energieagentschap zal voor de Vlaamse bevoegdheden de omzetting van de richtlijn voorbereiden. Nagegaan wordt welke bepalingen in het regelgevend kader moeten worden aangepast en welke maatregelen kunnen worden genomen om de doelstellingen van de Europese richtlijn te realiseren.

B. Energieprestatieregelgeving en -certificatensystemen

In vergadering van 22 juli 2005 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het stappenplan voor de invoering van het energieprestatiecertificaat in het Vlaamse Gewest. Aan de Europese Commissie werd meegedeeld dat het Vlaamse Gewest beroep zal doen op de extra omzettingstermijn van drie jaar.

In het regeerakkoord is vastgelegd om de energieprestatieregelgeving voor gebouwen in te voeren vanaf 2006. De energieprestatiecertificaten voor nieuwe woningen zijn ingevoerd met ingang van 1 januari 2006. In het stappenplan betreffende de invoering van het energieprestatiecertificaat, werd voorgesteld om in 2008 een coherente energiecertificatie- en adviesprocedure voor bestaande residentiële gebouwen in te voeren.

Bij het bepalen van de energieprestatie van een nieuwbouwwoning kan een beroep worden gedaan op gedetailleerde informatie, eigen aan het bouwproces. Alle technische informatie, zoals over de verwarmingsinstallatie of toegepaste isolatiematerialen, is immers beschikbaar. Bij bestaande woningen is het ontbreken van dit soort informatie veeleer de regel dan de uitzondering. De procedure en de gehanteerde hulpmiddelen om dit soort woningen te certificeren, speelt dan ook een zeer belangrijke rol.

Ik wens voor de certificatie van bestaande woongebouwen een certificatiesysteem op te zetten dat gericht is op snel afgeleverde, betrouwbare en kwaliteitsvolle certificaten. De berekening moet conform zijn met de Europese (pre)normen voor de energieprestatiebepaling. Het certificaat moet tevens in overeenstemming zijn met de bepalingen van de Europese richtlijn. Als aanvaardbare prijs per certificaat stelt het Vlaams Energieagentschap een maximum van 200 euro voor een eengezinswoning en 150 euro voor een appartement voorop.

Midden 2006 is beslist de Europese markt actief te gaan prospecteren naar een reeds ontwikkelde software die aanpasbaar is aan de Vlaamse context en aan een aantal vastgelegde criteria (onder andere gebruiksvriendelijkheid) voldoet. Voor de aanpassingen aan de Vlaamse context wordt een ontwikkelingstijd van 6 maanden voorzien zodat de nodige software tegen medio 2007 beschikbaar zou moeten zijn voor verspreiding en de specifieke opleiding van energiedeskundigen kan worden gestart.

Deze aanpak moet het mogelijk maken om begin 2008 een coherente energiecificatie- en adviesprocedure voor bestaande residentiële gebouwen in te voeren.

Het Energieprestatiedecreet legt een tweejaarlijkse evaluatie van de EPB-eisen op. De eerste evaluatie moet eind 2007 zijn afgerond. Het Vlaams Energieagentschap zal deze evaluatie voorbereiden. Gestreefd wordt naar een zo laag mogelijk energieprestatiepeil dat economisch haalbaar en sociaal aanvaardbaar is.

C. Energierenovatieprogramma

De Klimaatconferentie formuleerde de aanbeveling om een grootschalig en ambitieus langetermijn energierenovatieprogramma van het woningpark te organiseren.

In het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 juli 2006, werd een haalbaarheidsonderzoek naar een energierenovatieprogramma voor bestaande woningen aangekondigd om tegen 2020 de energieprestaties van de bestaande woningen substantieel te verbeteren. Het onderzoek moet uitwijzen met welke instrumentenmix deze doelstelling kan worden gerealiseerd.

Stappenplan

Teneinde tot een maatschappelijk gedragen energierenovatieplan te komen, werd een stappenplan uitgewerkt met volgende stappen:

- vastleggen van de doelstellingen (strategische en operationele, cf. infra);
- inventariseren van de specifieke aandachtspunten voor het energierenovatieplan;
- vastleggen van de criteria op basis waarvan de verschillende mogelijke acties tegen mekaar zullen worden afgewogen;
- voor de meest geschikte acties de mogelijke valkuilen (omkadering, financiële middelen,...) inventariseren en een gepaste strategie uitwerken om deze valkuilen te vermijden;
- overlegplatformen opstarten;
- specifieke ondersteunende onderzoeksprojecten aflijnen;
- het energierenovatieplan bekrachtigen;
- de uitvoering van energierenovatieplan opstarten.

Strategische doelstelling

Ik meen dat de algemene strategische doelstelling voor een energierenovatieprogramma in de woningsector als volgt moet worden geformuleerd:

“In het Vlaamse Gewest zijn er in het jaar 2020 geen energieverblindende woningen meer.”

Operationele doelstelling

Als operationele doelstelling kan worden gesteld dat in 2020 alle woningen over dak- of zoldervloerisolatie dienen te beschikken en minstens verbeterd dubbel glas en een energiezuinige verwarming moeten hebben.

Het Vlaams Energieagentschap zal in 2007 verder uitvoering geven aan het stappenplan en de verdere concretisering van de doelstellingen.

D. REG-sensibilisering

De Vlaming heeft een vrij hoog energiebewustzijn. Volgens de laatste peiling naar het energiebewustzijn bij 1001 huishoudens, vond 93% ervan energiebesparing belangrijk tot heel belangrijk (cf. pag. 29). Dit is gedeeltelijk het resultaat van de al gevoerde communicatiecampagnes. Het energiebewustzijn blijft de laatste jaren vrij constant. Er blijkt echter nog een grote kloof tussen ‘denken’ en ‘handelen’ te bestaan.

Ik heb de ambitie om die kloof te verkleinen door de komende jaren talrijke sensibilisatieacties te voeren.

Ruime en gedetailleerde informatie zal de burger inlichten over de mogelijkheden voor zuiniger energiegebruik. Bouwers en verbouwers krijgen tips over een aantal belangrijke energiebesparende investeringen. Hierbij ligt niet alleen de nadruk op het rationeel gebruik van energie, maar ook op de milieuvriendelijke energieproductie (zie het volgende hoofdstuk).

Via de website www.energiesparen.be wil ik de gemotiveerde particulieren verder begeleiden via een investeringscalculator voor diverse REG-investeringen. Hierbij kan de particulier snel de energiebesparing en de terugverdientijd berekenen van zijn geplande investeringen, rekening houdende met de talrijke energiepremies.

4.3. BEVORDEREN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIE-PRODUCTIE

A. Communicatie op het gebied van warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energie

In uitvoering van het besluit van de Vlaamse regering van 16 april 2004 betreffende het Vlaams Energieagentschap (VEA) en in het kader van de implementatie van BBB neemt het VEA de algemene sensibiliseringstaken inzake warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energie over van de vzw Cogen Vlaanderen en de vzw ODE Vlaanderen.

Het communicatieplan milieuvriendelijke energieproductie 2007 bevat volgende hoofdlijnen:

- Inhoudelijk opvolgen van diverse publicaties op het gebied van milieuvriendelijke energieproductie
- Het VEA verschaft algemene eerstelijnsinformatie betreffende milieuvriendelijke energieproductie aan burgers, lokale besturen en bedrijven. Voor gespecialiseerde informatie wordt doorverwezen naar de gespecialiseerde informatiezenders in Vlaanderen.
- De website www.energiesparen.be zal worden uitgebouwd tot de algemene referentiewebsite inzake milieuvriendelijke energieproductie, en dit voor de diverse doelgroepen (particulieren, bedrijven, onderwijs, lokale besturen, ...). Er zal een interactief zoekinstrument worden aangeboden, waarbij particulieren en bedrijven op zoek kunnen gaan naar bijvoorbeeld ‘installateurs van zonneboilers’ in de omgeving van ... De premiedatabank wordt continu up-to-date gehouden. De website wordt uitgebreid met een investeringscalculator voor duurzame energietoepassingen voor particulieren. Op de website zullen ook de belangrijkste statistieken met betrekking tot duurzame energieproductie ter beschikking worden gesteld.
- Vanaf 2007 zal op regelmatige tijdstippen (5 edities per jaar) een elektronische nieuwsbrief milieuvriendelijke energieproductie worden uitgegeven met o.a. nieuwtjes uit de sector (vergunningen, subsidieregelingen, project in de kijker, nieuwe beleidsinitiatieven, agenda van activiteiten, ...). Iedere nieuwsbrief zal ook voorzien worden met een update van de belangrijkste statistieken.

B. Actieplan groene stroom

Als vervolg op het Vlaams actieplan groene stroom goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 8 juli 2005 werden in het voortgangsrapport van 14 juli 2006 aanvullende maatregelen voorgesteld:

- in overleg met betrokken sectoren en experts zal onderzocht worden hoe kan gegarandeerd worden dat de inzet van biomassa op een duurzame manier gebeurt;

- de emissienormen voor biomassa en biomassa-afval mogen niet strenger zijn dan de emissienormen voor fossiele brandstoffen;
- de federale overheid wordt verzocht zo snel mogelijk normen op te stellen voor vaste en vloeibare biobrandstoffen, ook voor stationaire toepassingen. Enkel door normering van deze brandstoffen kan de kwaliteit van de brandstof gegarandeerd worden en kunnen ze desgevallend het etiket afvalstof verliezen.

C. Kwaliteitscentrum kleinschalige hernieuwbare energietechnologie

De opstart van een kwaliteitscentrum voor kleinschalige hernieuwbare-energie-installaties (zonneboilers, zonnepanelen, warmtepompen) wordt door de Vlaamse overheid ondersteund. Gedurende de eerste twee werkingsjaren wordt een subsidie van 150.000 euro per jaar toegekend. De daaropvolgende jaren wordt een dalende steun toegekend, zodat de sector zelf geleidelijk het kwaliteitssysteem verder moet financieren.

De Vlaamse overheid geeft hiermee uitvoering aan een aanbeveling van de Vlaamse Klimaatconferentie.

Het kwaliteitscentrum zal oog hebben voor:

- kwaliteitsgaranties en goede dimensionering van de volledige installatie;
- deontologie qua communicatie en informatieverstrekking door verkopers;
- opleiding van installateurs;
- bekendmaking van het kwaliteitslabel;
- regelmatige actualisatie van het kwaliteitssysteem;
- de uitwerking van nieuwe kwaliteitssystemen voor andere kleinschalige hernieuwbare energiebronnen.

Voor verschillende technologieën kan daardoor een gemeenschappelijke methodologie uitgewerkt worden, waardoor een betere afstemming en efficiëntere werking mogelijk wordt.

De oprichting van een afzonderlijke vzw bevordert de zichtbaarheid en naambekendheid en de geplande structuur garandeert een onafhankelijke beoordeling.

D. Impulsprogramma zonneboilers lokale besturen: groene warmte

Het impulsprogramma voor gemeenten omvat een investeringssubsidie van 20% voor de plaatsing van een zonneboiler, bvb. bij sporthallen, zwembaden, verzorgingsinstellingen en sociale woningen.

Het project maakt deel uit van een geïntegreerd plan voor de verdere uitbouw van zonthermische energie (zonneboiler) in het Vlaamse Gewest naar de verschillende doelgroepen toe:

- voor particulieren is de investering rendabel door de premie van de netbeheerder (625 euro gegarandeerd via het sectorconvenant) en de belastingaftrek van 1280 euro;
- voor ondernemingen bestaat de ecologiepremie en de verhoogde investeringsaftrek;
- voor lokale besturen komt de voorliggende regeling tegemoet aan het ontbreken van een specifieke actie voor deze doelgroep (geen fiscaal voordeel voor lokale overheden).

De ondersteuning van lokale besturen past tevens in de lopende communicatiestrategie om potentiële gebruikers te informeren over de voordelen van zonthermische energie. Lokale besturen kunnen via hun voorbeeldfunctie immers een sleutelrol spelen in de bekendmaking en bewustwording rond de mogelijkheden van zonthermische energie.

Daarnaast is de oprichting van een kwaliteitscentrum (cf. supra) voorzien om het vertrouwen van de consument in zonthermische systemen te versterken.

4.4. SOCIAAL ENERGIEBELEID

A. Sociale energiescan

Eind 2005 is in mijn opdracht in Oost-Vlaanderen een pilootproject gestart rond sociale energiescans voor mensen met betalingsmoeilijkheden die een woning huren. Dit project loopt in samenwerking met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen. Zij hebben de Oost-Vlaamse gezinnen gezocht die bereid waren door een energieauditeur hun huurwoning te laten doorlichten op energieprestaties. Op grond van de doorlichting werden onmiddellijk ter plaatse een aantal energiezuinige ingrepen doorgevoerd, zoals het plaatsen van spaarlampen, het aanbrengen van buisisolatie, radiatorfolie en tochtstrips,... Op basis van een evaluatie die eind 2006 zal worden afgerond, zal worden beslist of het project in 2007 wordt uitgebreid naar de andere Vlaamse provincies indien hiervoor de financiële middelen voorhanden zijn.

B. Openbardienstverplichtingen

Naast de concrete implementatie van de maatregelen die worden ingevoerd via de wijzigingen aan de sociale openbardienstverplichtingen (zie 3.5), wil ik eveneens via de REG-openbardienstverplichtingen de aandacht voor de beschermde afnemers verscherpen. De distributienetbeheerders moeten tegen medio 2007 een actieplan indienen waarin hun aanpak naar deze doelgroep toe beter wordt uitgewerkt. In dit actieplan dienen in ieder geval volgende elementen aan bod te komen:

- het toekennen van een hogere financiële tegemoetkoming aan beschermde afnemers voor de REG-maatregelen die door de netbeheerder worden betoelaagd;
- het aanbieden van kortingbonnen voor de aankoop van energiezuinige koelkasten en wasmachines;
- het opzetten van samenwerkingsverbanden met sociale huisvestingsmaatschappen en sociale verhuurkantoren met het oog op het realiseren van energiebesparing;
- het organiseren van informatiesessies rond rationeel energiegebruik, die specifiek afgestemd zijn op de doelgroep van beschermde afnemers.

4.5. MARKTWERKING

Werkmaatschappijen

In het najaar zal ik het ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2001 met betrekking tot de distributienetbeheerders voor elektriciteit en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 oktober 2002 houdende de organisatie van de aardgasmarkt aan de Vlaamse regering ter goedkeuring voorleggen. Dit betekent niet dat nadien geen acties meer zullen ondernomen worden rond het toezicht op de onafhankelijkheid van de netbeheerders. Vooreerst blijven de netbeheerders verplicht om jaarlijks een rapportering in te dienen bij de VREG waarin zij moeten aantonen dat en hoe zij voldoen aan onder andere de onafhankelijkheidsvoorwaarden van de elektriciteits- en aardgasdecreten en uitvoeringsbesluiten. Bovendien zal de VREG dankzij hoger vermeld besluit effectief toezichtmogelijkheden krijgen op de achterliggende werkmaatschappijen zodat een directe impact op de onafhankelijkheid van deze werkmaatschappijen mogelijk is.

Energiedecreet

Er is nood aan actualisatie van de huidige energiewetgeving inzake de marktwerking en de waarborgen voor de rechten van afnemers en leveranciers tegenover de netbeheerders. Verder levert samenvoeging van de bestaande decreten een bijdrage tot een overzichtelijkere en duidelijker wetgeving. De voorbereiding van het voorontwerp van Energiedecreet, ter coördinatie van de zes bestaande decreten, gaat door. Ondertussen worden aan de bestaande regelgeving noodzakelijk of wenselijk geachte aanpassingen aangebracht door middel van afzonderlijke ontwerpen van decreet.

Technische reglementen

Na consultatie van de sector zal de VREG mij een voorstel overmaken tot wijziging van de Technische Reglementen voor de Distributie van Elektriciteit en Aardgas. De huidige teksten dateren van 2004, en om diverse redenen zijn aanpassingen noodzakelijk geworden. De voornaamste reden is de evolutie van de markt. Uiteraard vraagt die markt om stabiele marktregels, maar even essentieel is het dat rechten en verplichtingen van de marktpartijen correct worden beschreven, zodat elke partij haar taken op een correcte manier zou uitvoeren. Daarnaast zal het voorstel van de VREG ook een aantal aanpassingen inhouden die gerelateerd zijn aan andere elementen zoals het toegangsreglement en de verbeteringen aan het proces dat leidt tot de realisatie van nieuwe netaansluitingen.

Aansprakelijkheidsregeling

De VREG zal de opname van de aansprakelijkheidsregeling tussen netbeheerders en afnemers in de aansluitingsreglementen verder opvolgen en een communicatie naar de betrokkenen organiseren op het ogenblik waarop definitieve teksten goedgekeurd worden in de Raden van Bestuur van de netbeheerders. Onder meer in functie van de reacties van deze organisaties zal de VREG in het najaar van 2006 onderzoeken of eventueel verdere stappen moeten genomen worden om deze aansprakelijkheidsregeling uit te breiden of aan te passen.

[Tijdelijke aansluitingen = geschrapt]

Toegangscontracten

Het uniforme toegangsreglement voor elektriciteit wordt goedgekeurd op de raden van bestuur van de netbeheerders in de loop van september 2006. De forfaitaire schadeloosstellingregeling moet ten laatste op 1 januari 2007 van kracht worden. Midden 2007 zal de doeltreffendheid geëvalueerd worden van het uniforme toegangsreglement en in het bijzonder van de daarbij gevoegde SLA, zodat eventuele bijstellingen snel kunnen aangebracht worden. Deze evaluatie zal gebeuren in nauwe samenspraak met de leveranciers. Tegelijk wordt gewerkt aan een gelijkaardige tekst voor aardgas.

Marktmodel

De VREG heeft de studie “Marktmodel” aangevat omdat ze signalen krijgt dat zowel de efficiëntie als de effectiviteit van marktwerking op de Vlaamse vrijgemaakte energiemarkt verbeterd kunnen worden. Het gebrek aan efficiëntie van bepaalde aspecten van de marktwerking vertaalt zich naar (te) hoge kosten voor de energieleveranciers en uiteindelijk ook voor de energieafnemers. Daarnaast wordt de nood gevoeld om voor het eerst een globaal beeld te schetsen van het marktmodel, zoals dat in de afgelopen jaren in Vlaanderen tot stand kwam. Op basis van de eerste fase van de studie en na raadpleging van de marktpartijen over hun visie op de marktwerking en hun voorstellen tot verbetering van de huidige marktstructuren, wordt een tweede fase van de studie vooropgesteld die mogelijk aanleiding zal geven tot wetgevende of andere initiatieven.

Benchmarkingstudie

De gegevens geanalyseerd in de benchmarkingstudie uitgevoerd door GfE dateren van 2004. Een actualisatie van deze benchmarkstudie is dan ook aangewezen als onderbouwing voor de regionale energiepolitiek. Het is echter niet wenselijk dat hierbij telkens een nieuwe, afwijkende methodologie wordt gehanteerd. Dit verhoogt de kostprijs van deze studies en beperkt of verhindert de vergelijkbaarheid van de resultaten. Daarom wordt onderzocht of de VREG dit als een bijkomende taak kan opnemen. Het vergt de ontwikkeling en de toepassing van een adequate en robuuste methodologie en naar alle waarschijnlijkheid ook samenwerking met buitenlandse regulatoren of andere instanties.

Prijzenstudies

Ook voor de prijzenstudies die de VREG op semesterie basis uitvoert met betrekking tot de ontwikkeling van de prijzen van elektriciteit en aardgas voor huishoudelijke en kleine professionele gebruikers moet vanaf 1 januari 2007 gezorgd worden voor een relevante benchmarking. Vanaf 1 januari 2007 zal immers de vergelijking met de nog niet geliberaliseerde Waalse markt niet meer mogelijk zijn.

Er zal onderzocht worden of door samenwerking met de Waalse en eventueel de Brusselse regulator een prijzenrapport op Belgische schaal mogelijk is.

Klachten

Klachten van Vlaamse afnemers moeten snel en effectief worden behandeld, maar ook zo efficiënt mogelijk. Hiervoor is idealiter samenwerking nodig tussen de VREG en de Federale Ombudsdienst voor de energiesector. Ondanks de versnipperde bevoegdheidsverdeling gaat de voorkeur uit naar één loket voor alle klachten in verband met energie.

In afwachting van de reeds lang aangekondigde oprichting van een ombudsdienst op federaal niveau, ontvangt de VREG nog steeds vele tientallen klachten van eindafnemers. Deze klachten handelen over allerlei soorten aangelegenheden. Het overgrote deel van de klachten hebben nog steeds betrekking op aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de burgerlijke rechtbanken. Nochtans stelt de VREG vast dat veel van deze klachten tevens overtredingen inhouden van het vernieuwde Akkoord en de verbeterde Gedragscode die de leveranciers op 1 maart 2006 hebben afgesloten met de federale Minister bevoegd voor Consumentenzaken. Daardoor kan de VREG veel van deze klachten, die voordien enkel konden overgemaakt worden aan de betrokken marktpartij zelf, nu ter kennis brengen van de Dienst Algemene Controle en Bemiddeling van het Ministerie van Economische Zaken (ADCB). Uiteraard worden de klachten van afnemers met betrekking tot de toepassing van de Vlaamse energiereglementering door de VREG zelf afgehandeld.

Niettemin dient de federale overheid nog steeds zo snel mogelijk werk te maken van de oprichting van een ombudsdienst voor de energiesector. Dit zal toelaten om alle klachten via één loket te ontvangen, ondanks de versnipperde bevoegdheidsverdeling inzake energie.

Kris PEETERS

Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur

---

BIJLAGE:

Overzicht van de wijze waarop gevolg wordt gegeven
aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement

5. BIJLAGE : OVERZICHT VAN DE WIJZE WAAROP GEVOLG WORDT GEGEVEN AAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT

Met redenen omklede motie van 9 maart 2005 betreffende de beleidsnota Energie en Natuurlijke Rijkdommen 2004-2009

Het Vlaams Parlement vraagt de Vlaamse Regering:

- 1° bij de Federale Regering aan te dringen op een bevoegdheidsherschikking die het de gewesten mogelijk moet maken een coherent en consistent energiebeleid te voeren en te ijveren voor voldoende productiefaciliteiten, een toereikende importcapaciteit, een daadwerkelijke concurrentie en lage tarieven;
- 2° verdere initiatieven te nemen, zodat de federale overheid de engagementen van de uitgebreide Interministeriële Conferentie Leefmilieu van 22 februari 2001 effectief uitvoert;
- 3° overleg te plegen met de federale overheid, zodat er een duidelijk en vast kader bepaald wordt ter ondersteuning van de verbintenissen in de gewestelijke milieuconvenants, overeenkomsten en sectorakkoorden, om een coherent klimaatbeleid te kunnen ontwikkelen;
- 4° werk te maken van zowel voorzieningszekerheid, op het vlak van bevoorrading en levering, als van rechtszekerheid voor burgers en bedrijven, door onder andere de bestaande energiegerelateerde decreten in één ontwerp van energiedecreet onder te brengen en van de gelegenheid gebruik te maken om aanpassingen voor te stellen die rekening houden met de beoordeling van de ervaring met de vrijmaking van de markt;
- 5° na te gaan of en hoe de distributie van aardgas en elektriciteit en de eraan verbonden openbare dienstverplichtingen, door regies en intercommunales nog effectiever en nog efficiënter zou kunnen gebeuren;
- 6° te zorgen voor een afdoende bescherming van zowel de beschermde als de opgezegde klanten, alsook van de andere afnemers die in bestaansonzekerheid leven;
- 7° de relevante actoren van nabij te betrekken, zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering van het beleid inzake rationeel energiegebruik, het gebruik van warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energiebronnen;
- 8° ook buiten de bevoegdheid voor energie inspanningen te leveren om de economische, ecologische, sociale en andere doelstellingen te halen, met name op het vlak van onderwijs en onderzoek, transport en mobiliteit, huisvesting, enzovoort;
- 9° uitvoering te geven aan een delfstoffenbeleid dat rekening houdt met zowel de sociaal-economische slagkracht als met de ecologische draagkracht en voornamelijk een evenwicht bewerkstelligt tussen de behoefte aan grondstoffen en de behoefte aan een duurzaam toekomstperspectief.

Opvolging

In 2005 heeft de VREG in overleg met de netbeheerders, de registratie en rapportering van deze informatie geauditeerd. Uit deze audit is gebleken dat zowel de registratie als de rapportering van een aantal kwaliteitscriteria niet op een uniforme wijze gebeuren, zodat het moeilijk is om de dienstverlening onderling te vergelijken en om globale cijfers te publiceren. De resultaten van deze audit zijn voor bespreking aan de netbeheerders voorgelegd. Het ligt in de bedoeling om op basis van de conclusies van het auditverslag de rapportering consistent en vollediger te maken.

Voor het bereiken van een afdoende bescherming van afnemers die in bestaansonzekerheid leven, worden de sociale beschermingsmaatregelen geactualiseerd middels de ontwerpbesluiten betreffende de sociale openbare dienstverplichtingen (zie hoofdstuk 3.5 en hoofdstuk 4.4).

Het energiebeleid wordt uitgetekend op basis van participatie en het creëren van een maatschappelijk draagvlak. Naast het overleg op ambtelijk niveau met de regulator en het agentschap, wordt ook gebruik gemaakt van een bredere en vernieuwende beleidsaanpak om de diverse doelgroepen en actoren nauwer bij het beleid te betrekken. Hierbij kan verwezen worden naar de ronde tafels voor de sociale en de ecologische openbare dienstverplichtingen maar vooral naar de Vlaamse Klimaatconferentie (zie hoofdstuk 3.2) waar ook voor energieprojecten ruim overleg en brede publieksconsultatie heeft plaats gevonden. Dergelijk vernieuwend beleid bood tevens de mogelijkheid om alle beleidsvelden of -bevoegdheden te betrekken bij het uittekenen van de prioriteiten.

Motie van aanbeveling van 19 oktober 2005 tot besluit van het op 5 oktober 2005 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de gevolgen van de overname van Electrabel door het Franse Suez voor het Vlaamse gemeente- en energiebeleid

Het Vlaams Parlement vraagt de Vlaamse Regering:

1° om er bij de federale regering op aan te dringen om werk te maken van maatregelen om de dominantie van één marktspeler op het vlak van elektriciteitsproductie te verminderen en nieuwe producenten aan te trekken zodat er meer concurrentie op het vlak van stroomproductie en -verkoop ontstaat en wij niet langer een netto-importeur van energie blijven;

2° om er bij de gemeenten op aan te dringen om de inkomsten, afkomstig uit de verkoop van de Electrabel-aandelen bij voorkeur te gebruiken om hun belang in netbeheer (Elia, Fluxys en de distributienetbeheerders) te verhogen;

3° ervoor te ijveren dat in het distributienetbeheer geen enkele producent of leverancier een blokkeringsminderheid heeft;

4° de VREG ertoe te brengen een 'gedragscode' te ontwikkelen waarin onder meer het volgende opgenomen wordt: het opzetten van speciale opleidingen voor de werknemers en de aanstelling van een 'compliance officer' die toezicht houdt op de naleving van de gedragscode, zodat binnen het hele distributienetbeheer de onafhankelijkheid en neutraliteit ten aanzien van alle leveranciers gegarandeerd kan worden.

Opvolging

De oprichting van een van Electrabel onafhankelijke werkmaatschappij, Eandis, bij de distributienetbeheerders van de gemengde sector, heeft ertoe geleid dat Electrabel zich teruggetrokken heeft uit de dagdagelijkse operationele activiteiten van de distributienetbeheerders. Haar rol is nu beperkt tot het beheer van een financiële participatie in de netbeheerders. In het kader van haar opvolging van deze participatie, blijft Electrabel weliswaar wel aanwezig in de Raad van Bestuur van Eandis (momenteel met vier van de twintig bestuurders) en op die manier ook in de human resources- en auditcomités binnen Eandis.

De oprichting van de werkmaatschappijen Eandis en Infrac hebben de Vlaamse Regering ertoe genoopt de reglementering aan te passen opdat deze maatschappijen betrokken zouden zijn bij de voorbereiding van beslissingen inzake de vertrouwelijke en strategische aangelegenheden van het netbeheer. De Vlaamse Regering heeft deze gelegenheid gebruikt om verschillende bepalingen in dit besluit in te schrijven die de VREG meer mogelijkheden moeten bieden om controle te houden op de naleving van de onafhankelijkheidsregels door de netbeheerders en hun werkmaatschappijen.

Begin september 2006 dienen de distributienetbeheerders zich te conformeren aan de bestaande bepalingen uit de besluiten met betrekking tot de netbeheerders, die stipuleren dat een producent of leverancier maximaal 30 % van het kapitaal van een netbeheerder mag bezitten. De VREG zal nagaan of

nu effectief voldaan is aan deze vereisten en aan de vraag van het Vlaams Parlement dat geen enkele producent of leverancier nog een blokkeringsminderheid heeft in een netbeheerder.

Voor de ontwikkeling van een Gedragscode moet in het Energiedecreet een juridische basis worden voorzien om de gevraagde maatregelen aan de Vlaamse distributienetbeheerders te kunnen opleggen.

Motie van aanbeveling van 15 februari 2006 op de maatschappelijke beleidsnota Energiearmoede

Het Vlaams Parlement vraagt de Vlaamse Regering:

- 1° het armoedebeleid met gedrevenheid, kracht en overtuiging te ontwikkelen;
- 2° daarbij steeds de toestand van de armen voor ogen te houden, en de beperkingen en hinderpalen van bevoegdheidsgrenzen en -afbakening te overstijgen;
- 3° in het Vlaamse actieplan armoede rekening te houden met de gevolgen van de recent gestegen energieprijzen voor de koopkracht van de armsten;
- 4° het kunnen beschikken over minimumleveringen aan energie te beschouwen als een grondrecht;
- 5° teneinde zoveel mogelijk te voorkomen dat mensen terechtkomen in een toestand van energiearmoede, de volgende maatregelen te nemen:
  - a) uitdrukkelijk te vragen aan de federale regering het sociale tarief nooit te laten uitstijgen boven het laagste tarief voor afnemers op de vrijgemaakte markt, en dat sociale tarief automatisch toe te (laten) kennen;
  - b) alle actoren in de sociale huisvesting aan te sporen de bewoners te helpen bij het zoeken naar de meest voordelige energieleverancier;
- 6° teneinde iedereen in de samenleving te doordringen van het belang van het rationele gebruik van energie, en iedereen in de samenleving te laten deelnemen aan de duurzame maatschappij van de toekomst, de volgende structurele preventieve maatregelen te nemen:
  - a) in de bestaande sociale woningen een energiedoorlichting te doen, en de meest efficiënte maatregelen onmiddellijk te nemen, zoals het vervangen van het enkelglas door hoogrendementsbeglazing, het aanleggen van dakisolatie, of het vervangen van de stookketel; daartoe een meerjareninvesteringsprogramma op te stellen, medegefinancierd uit het federaal fonds ter reductie van de globale energiekosten, en met middelen uit het Fonds voor Eenmalige Uitgaven (FEU);
  - b) voor huurders in het algemeen, in samenwerking met de eigenaarsverenigingen en met de actoren in de sociale huisvesting, gefaseerd maatregelen voor energiebesparing uit te werken, gebaseerd op het principe dat de baten van de investeringen voor betere energieprestaties van de woning ten gunste komen van zowel de huurder als de eigenaar;
  - c) ook voor de eigenaars uit de privésector initiatieven te ontwikkelen (waar nodig met de federale regering) met onder meer verdere fiscale stimuli, het inzetten van het derdebetalersysteem, goedkope (renteloze) leningen en dergelijke;
  - d) de op stapel staande herzieningen van het sociaal huurbesluit en het financieringsstelsel sociale woningen aan te passen aan de aanbevelingen van de Commissie ad hoc Energiearmoede, zodat die investeringen in energiebesparing worden aangemoedigd die voor alle bewoners zorgen voor een daling in de energiefactuur die groter is dan een verhoging van de huurkosten voor de afbetaling van die investeringen;
  - e) de energieprestatiecertificaten voor alle (inclusief sociale) huurwoningen zo mogelijk vroeger te doen ingaan;
  - f) in nieuwgebouwde sociale woningen, als hulpmiddel voor een rationeel energiebeheer, standaard een budgetmeter te installeren voor optioneel gebruik;
  - g) een aardgasbudgetmeter te gebruiken zoals de budgetmeter elektriciteit, zodra de technische en veiligheidseisen dat mogelijk maken;
- 7° voor mensen met betalingsmoeilijkheden van de energierekening:
  - a) te bepalen dat na opzegging door de leveranciers aan de opgezegde klanten geen kosten meer kunnen worden aangerekend, en dat na opzegging onmiddellijk een dossier wordt geopend bij de Lokale Adviescommissie;
  - b) voor de plaatsing van een budgetmeter, een termijn van ten hoogste 30 dagen vast te leggen;

- c) gezien het nut van de budgetmeter als instrument voor een rationeel energiebeheer, geen kosten aan te rekenen voor de plaatsing ervan bij klanten met een afbetalingsplan;
  - d) het aantal oplaadpunten uit te breiden, de toegankelijkheid van de oplaadpunten te verhogen, te zorgen dat opladen kosteloos kan zijn, en ervoor te zorgen dat op OCMW's de budgetmeter met contant geld kan worden opgeladen;
  - e) acties te ontwikkelen zodat schuldopbouw wordt vermeden bij de problematische betalers;
  - f) de minimumlevering van 6 naar 8 ampère op te trekken, en te onderzoeken op welke manier die (lineaire) hoeveelheid kan worden aangepast naargelang het aantal gezinsleden en de grootte van de woning;
  - g) het besluit openbare dienstverplichtingen aan de aanbevelingen van de Commissie ad hoc Energiearmoede aan te passen;
- 8° de mogelijkheid tot het afsluiten te behouden, maar steeds te beschouwen als ultieme stap, en daarbij de volgende maatregelen te nemen:
- a) duidelijke procedures vast te leggen inzake contractuele opzegging en termijnen, de opname van de meterstanden, en problematische verhuizingen;
  - b) sluitende afspraken te maken met de distributienetbeheerder dat er in de winter niet wordt afgesloten;
  - c) de winterperiode eenduidig te bepalen voor de gas- en elektriciteitssector, die periode vast te leggen als de periode tussen 1 december en 1 maart, en de minister de mogelijkheid te geven om te bepalen dat hetzelfde tijdelijke verbod tot afsluiten kan gelden voor winterprikken of extreme omstandigheden buiten de vastgestelde winterperiode;
  - d) een meer rechtszeker kader te geven inzake afsluiting door de gevallen waarin kan worden afgesloten duidelijk te omschrijven, te spreken over 'duidelijke onwil' in plaats van 'klaarblijkelijke onwil', het decreet daartoe aan te passen, criteria te geven voor wat als 'duidelijke onwil' moet worden verstaan en de desbetreffende ministeriële omzendbrief aan die criteria aan te passen;
  - e) ook feitelijk aan armen de mogelijkheid te geven zich voor de Lokale Adviescommissie te laten bijstaan door vertegenwoordigers van armenverenigingen;
  - f) vast te leggen dat nooit kan worden besloten tot afsluiting zonder voorafgaand sociaal onderzoek;
  - g) in samenwerking met de federale regering, de werking van de Lokale Adviescommissies te laten toetsen aan een handleiding 'goede praktijken' met voorbeeldmodellen, enkele minimale criteria voor de goede werking aan te geven en de financiering van de OCMW's van de naleving van deze criteria afhankelijk te maken;
- 9° teneinde ook de armen te laten deelnemen aan de informatie- en communicatiesamenleving, de volgende maatregelen te nemen:
- a) steeds te communiceren in een begrijpelijk en verstaanbaar taalgebruik;
  - b) ervoor te zorgen dat niet-internetbezitters even goed worden geïnformeerd als de deelnemers aan het elektronische communicatieverkeer;
  - c) in samenwerking met de federale regering, werk te maken van een gedetailleerde, en begrijpbare energiefactuur voor iedereen;
  - d) in samenwerking met de VREG, de middenveldorganisaties en de lokale besturen, en op basis van enkele proefprojecten, laagdrempelige informatie te verstrekken om mensen te helpen de gevolgen van de vrijmaking van de energiemarkt in hun persoonlijk leven te begrijpen, ze te helpen bij het lezen van de energiefactuur, de leveranciersvergelijking enzovoort;
  - e) erop aan te dringen bij de federale regering om de centrale energieombudsdienst spoedig te installeren;
- 10° al deze maatregelen uit te werken in nauw overleg met de armenverenigingen, en samen met de armen zelf.

Opvolging

Voor de mate waarin en de manier waarop de Vlaamse regering uitvoering zal geven aan de desiderata en de suggesties van het Vlaams Parlement wordt verwezen naar hoofdstuk 3.5 'Sociaal energiebeleid' en hoofdstuk 4.4 'Sociaal energiebeleid'.

Resolutie van 22 februari 2006 betreffende de conclusie van de hoorzitting over het maatschappelijke debat 'Energievoorziening in Vlaanderen'

Het Vlaams Parlement vraagt de Vlaamse Regering:

1° zich te blijven inspannen om de vooropgezette doelstellingen van het regeerakkoord en de beleidsnota, zowel met betrekking tot rationeel energiegebruik en warmtekrachtkoppeling als tot het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, te halen;

2° voorrang te geven aan rationeel energiegebruik en maatregelen te nemen om enerzijds over te gaan van bewustwording naar gedragsverandering en anderzijds aan te sporen tot het ontwerpen en ontwikkelen en het aanschaffen en aanwenden van infrastructuur, constructies, machines of apparaten met ecologisch en economisch gunstige energieprestaties;

3° ook buiten de energie- en elektriciteitssector en met name in sectoren als verkeer en vervoer, landbouw, nijverheid, handel en diensten, onderwijs en huisvesting, maatregelen te nemen om te komen tot rationeler energie- en elektriciteitsgebruik;

4° overbodige juridische en administratieve belemmeringen en onnodige praktische hindernissen weg te werken ten behoeve van zowel, aan de kant van de producenten, de investeringen in, als, aan de kant van de consumenten, de interesse voor warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energiebronnen;

5° investeringen in elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen te stimuleren of, als investeringen uitblijven, de door de regulator aan de leveranciers opgelegde boetes daadwerkelijk te innen en aan te wenden voor het bevorderen van elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen;

6° bij de federale regering aan te dringen op maatregelen om de groeiende kloof tussen stroomopwekking en stroomverbruik te overbruggen door middel van onder andere het voeren van een beleid dat energiebesparing ondersteunt langs de vraagzijde, evenals het opzetten van een elektriciteitsbeurs, een veiling van virtuele productiecapaciteit en het uitbreiden van de import- en productiecapaciteit langs de aanbodzijde;

7° bij de federale regering aan te dringen op het in kaart brengen van de gevolgen van de kernuitstap teneinde passende maatregelen, onder andere zoals die van artikel 9 van de federale wet van 31 januari 2003, te kunnen nemen die de voorzieningszekerheid, de veiligheid en de betaalbaarheid van onze energievoorziening kunnen garanderen, met respect voor de doelstellingen inzake klimaatbeleid;

8° na te gaan in welke mate en op welke manier de kosten van het netbeheer, zowel voor elektriciteit als voor aardgas en zowel voor transmissie of transport en transit als voor distributie, kunnen worden beperkt, en in voorkomend geval, en afhankelijk van de geldende bevoegdheidsverdeling, zelf kostenbesparende maatregelen te nemen of bij de federale overheid aan te dringen om kostenbesparende maatregelen te nemen;

9° gevolg te geven aan de aanbevelingen van London Economics en van de Algemene Raad van de CREG inzake de 'ontvlechting' van activiteiten van producenten, leveranciers en netbeheerders;

10° ervoor te zorgen dat de heffingen op het stroom- en aardgasverbruik meer voorspelbaar en gedragssturend worden, en er tevens bij de federale overheid op aan te dringen om het dubbele gebruik van de btw op de heffingen op stroom- en aardgasverbruik af te schaffen;

11° een alternatief te zoeken voor de compenserende federale bijdrage;

12° op basis van de benchmarkstudie van GfE en van de bevindingen en de aanbevelingen van de SERV, alsook ter uitvoering van de Ondernemingsconferentie en in het kader van het VESOC, werk te maken van een regionale energiepolitiek die de competitiviteit en de concurrentiepositie van de Vlaamse ondernemingen niet in het gedrang brengt;

13° de gevolgen van de liberalisering voor de leefbaarheid van de kleine en middelgrote ondernemingen aan een grondig onderzoek te onderwerpen;

14° de gezinnen van betaalbare stroom te blijven voorzien;

15° voor de beschermde klanten bijzondere beleids- en begeleidingsmaatregelen voor te bereiden om zowel het zorgzaam en spaarzaam omgaan met energie te bevorderen als aan de behoefte aan stroom, gas, aardolie of steenkool te voldoen;

16° aandacht te hebben voor de sociale en ecologische randvoorwaarden bij het opwekken en het aanwenden van energie;

17° niet na te laten de regionalisering van zowel de regulering als de tarifiering van de distributie van elektriciteit en aardgas op de politieke agenda te houden.

Opvolging

De Beleidsbrief Energie 2006-2007 mag, samen met het luik energie in het Vlaams Regeerakkoord van 2004 en de Beleidsnota Energie 2004-2009, beschouwd worden als een antwoord op de vragen van het Vlaams Parlement. De in de Resolutie aan bod gebrachte bekommernissen kunnen worden bijgetreden. Wel is het zo dat bepaalde aangelegenheden tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren.